

Kjetil Rolness:

– Bruker fort et par-tre timer på facebook hver dag

Magasinet side 4 -7

HIOA-STUDENT?

Her er den nye sjefen din

Nyhet side 8

70 ÅR!

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 70, utgave 15 | www.universitas.no | onsdag 4. mai 2016

UNIVERSITAS
MAGASINET

Reportasjen side 10-14

Hun har drømmejobben

- – Gründeren er den nye rockestjernen, sier Jeanett Sandmo i Innovasjon Norge
- Slik får du jobben du sikler etter

Nyhet side 8 og 9

Er han smartere enn en 5.klassing?

VS.

Kunnskapsministeren

Hauk (11)

Viking-quiz side 7

Eksamensvaktene:

– Det er nok mange som tar jobben litt for seriøst, og maser på studentene

Kultur side 12 og 13

redaktør: **Magnus Newth**
mgnewth@universitas.no 404 70 501
nyhetsleder: **Torgeir Mortensen**
torgeirgm@universitas.no 454 72 320
fotosjef: **Amanda O. Berg**
desksjef: **Lise Blekastad**
nettredaktør: **Signe Rosenlund-Hauglid**
magasinredaktør: **Ingri Bergo**

MENINGER

Luftens helter

Det må stå dårlig til på universitetet, dersom de ikke greier å skrive sine egne taler, sier VGs politiske redaktør Hanne Skartveit til Universitas i en reportasje denne uka.

Og det går tilsynelatende ikke bra, all den tid universitetsdirektør Gunn Elin Bjørneboes nå berømte juletaler ble innkjøpt fra kommunikasjonsbyrået Gambit til en stykkpris på 34 000. Prisen er det første som slår en, men det er en distraksjon. Konsulent-tjenester har alltid vært dyre. Det spektakulære er at et Universitet stappfullt av professorer i retorikk og norsk språk ikke finner noen som kan ta seg av dette internt (dersom det å skrive en juletale for ansatte skulle bli for vanskelig for høyt utdannede og kompetente ledere som Bjørneboe, og resten av teamet hennes).

Det minner om saken Universitas skrev i vår, om hvordan prosessen med å finne et navn på universitetet Høgskolen i Oslo og Akershus *kanskje* skal få bli. Her var prislappen høyere, konsulentbyrået et annet, men resultatet ganske likt: Nemlig en håndfull forslag man nok kunne gjettest seg til på forhånd.

Den gang hevdet kommunikasjonsdirektøren at det ikke fantes kompetanse til å finne et navn internt på HiOA, en høyskole der medievitere, journalister, semiotikere, psykologer og PR-spesialister underviser. Det burde de vitenskapelig ansatte ta som den fornærmelsen det er.

Å hyre inn svinedyre eksterne byråer for hver minste ting er selvsagt uansvarlig bruk av offentlige midler. Særlig når de først og fremst «selger luft», for å sitere Skartveit igjen.

At offentlig virksomhet har et skjodesløst forhold til penger er likevel ikke unikt for akademien. Verre er det hvordan den vanvittige konsulentbruken undergraver de faglige miljøene på universiteter og høyskoler. Skal akademien beholde sin verdi og egenart også i fremtiden, må rektorene og direktørene stole på interne, faglige krefter, og slutte å kjøpe seg ryggdekning og legitimitet fra eksterne tåkefyrster.

Gratulerer, vikinger

Vikingskipmuseet har fått en pen slump ekstra bevilgninger. Det er forbilledlig pengebruk av kunnskapsministeren. Mens dagens økonomistudenter kniver om å få finne ut av hva vi skal leve av etter olja i Innovasjon Norge, er det verdt å huske hva vi levde av før olja: Langskipet var som kjent datidens gründerkollektiv, og vikingen den første innovatør og *disruptor*.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Louise Faldalen Prytz**
l.f.prytz@universitas.no 22 85 33 36
Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69
Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**
Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**
Epost: **universitas@universitas.no**
Web: **www.universitas.no**

Universitets miljøforpliktelser forvitrer raskere enn polene smelter.

UiOs miljø-satsing er kun tomme ord

kommentar

Louisa Boulaziz, journalist i Universitas

I forrige uke skrev Ole Petter Ottersen, rektor ved Universitet i Oslo (UiO), et blogginnlegg hvor han uttrykker bekymring for befolkningen i Kivalina i Alaska som må flykte fra hjembyen på grunn av oljeutvinning i området. En uke tidligere nektet han å la seg intervju da Universitas skrev at UiO setter penger i kull-bedrifter selv oljefondet har trukket seg ut av. På hjemmebane hersker det dobbeltkommunikasjon ettersom UiO med Ottersen i spissen ignorerer betydningen av klimatrusselen. Selv om UiO lover grønn satsing, skjer det stikk motsatte i praksis.

«Det er ganske tydelig at ikke en eneste kalori går til omtanke av miljøet på innkjøpsfronten»

Gang på gang blir Ottersen tatt med buksene nede. Det siste året har Universitas satt søkelyset på en lang rekke miljøsynder.

Forbruksmønsteret på UiO er miljømessig katastrofe. Gjenbruk og «grønnere innkjøp» påberopes av rektor Ottersen, men i realiteten viser innkjøp- og avfallstallene sløseri. UiO kaster om lag 160 tonn møbler i året og bruker 20–30 millioner på innkjøp av nye. Det er ganske tydelig at ikke

en eneste kalori går til omtanke av miljøet på innkjøpsfronten. I stedet glemmes målsettingene og satsingene like fort som UiO har forpliktet seg.

investerer UiO i to selskaper som selv oljefondet har trukket seg ut av. Selskapene får nemlig mer enn 30 prosent av sine inntekter fra termisk kull.

Kullinvesteringer er lite fremtidsrettet og går ikke hånd i hånd med institusjonens grønne miljøprofil. Likevel

Meninger

Universitas gir deg meninger fra verdens studentaviser

University of Melbourne: Økonomiske flyktninger diskrimineres

While Australia received approximately only 0.24 per cent of the world's asylum seeker applications in 2014, the political controversies surrounding offshore detention, visa policies and border security has meant the global asylum seeker issue is also at the forefront of our national discourse. (...) In particular, there has been much emphasis on the distinction between 'genuine refugees' versus 'economic migrants'. (...) An argument made by Tony Abbott in his Margaret Thatcher lecture was that the people currently claiming asylum have crossed not one border but many and are no longer fleeing in fear but are contracting with people smugglers. Thus they are economic migrants because they had already escaped persecution when they decided to move again. This argument ignores the bureaucratic process of seeking refugee status and protection. (...) While a viable global solution to the crisis certainly needs to be found, in the meantime we should set aside dehumanising labels and treat all asylum seekers as complex human beings who are driven by the same desire for a safe and prosperous life that we all have.

University of Alaska Anchorage: Ikke jag studentene vekk fra Alaska!

Dear Alaska State Legislators, Seven of my 16 staff are able to go to school because of the Alaska Performance Scholarship. Without it each of us probably wouldn't have come to UAA or stayed in Alaska. On behalf of my staff and myself, I thank all of you in the senate finance committee who decided to kill SB 208 and keep the Alaska Performance Scholarship alive. I personally would have had no desire to stay in Alaska after high school if it weren't for the APS or UA Scholars program. I would have left the state and never looked back. I had scholarship opportunities at many of the schools I applied for, but the APS and UA Scholars scholarships gave me the closest to a full ride scholarship as I could get. Without them, I would have attended UMaine and taken out a student loan and never come back to the state. With them, I have been able to attend UAA pursuing a double major in journalism and biology and spend my free time giving back to my community in Alaska. Most of my staff has similar stories to my own about how the scholarships they received kept them in Alaska. Your decision to kill SB208 has been welcomed by students. We send you our resounding support in this decision.

ILISTRASJON: ØIVIND HOVLAND

Dersom UiO hadde tatt klimatrusselen på alvor hadde slike investeringer vært utelukket for lenge siden.

I tillegg til at UiO driver dobbeltkommunikasjon, forsøker institusjonen heller ikke å være løsningsorientert. UiO deltar ikke i den såkalte GreenMetric rangeringen som arrangeres årlig for å kartlegge universiteters miljøprofil. Grunnen til dette er at UiO ikke er fortrolig med hvordan indeksen måler. Det virker derimot som en dårlig unn-

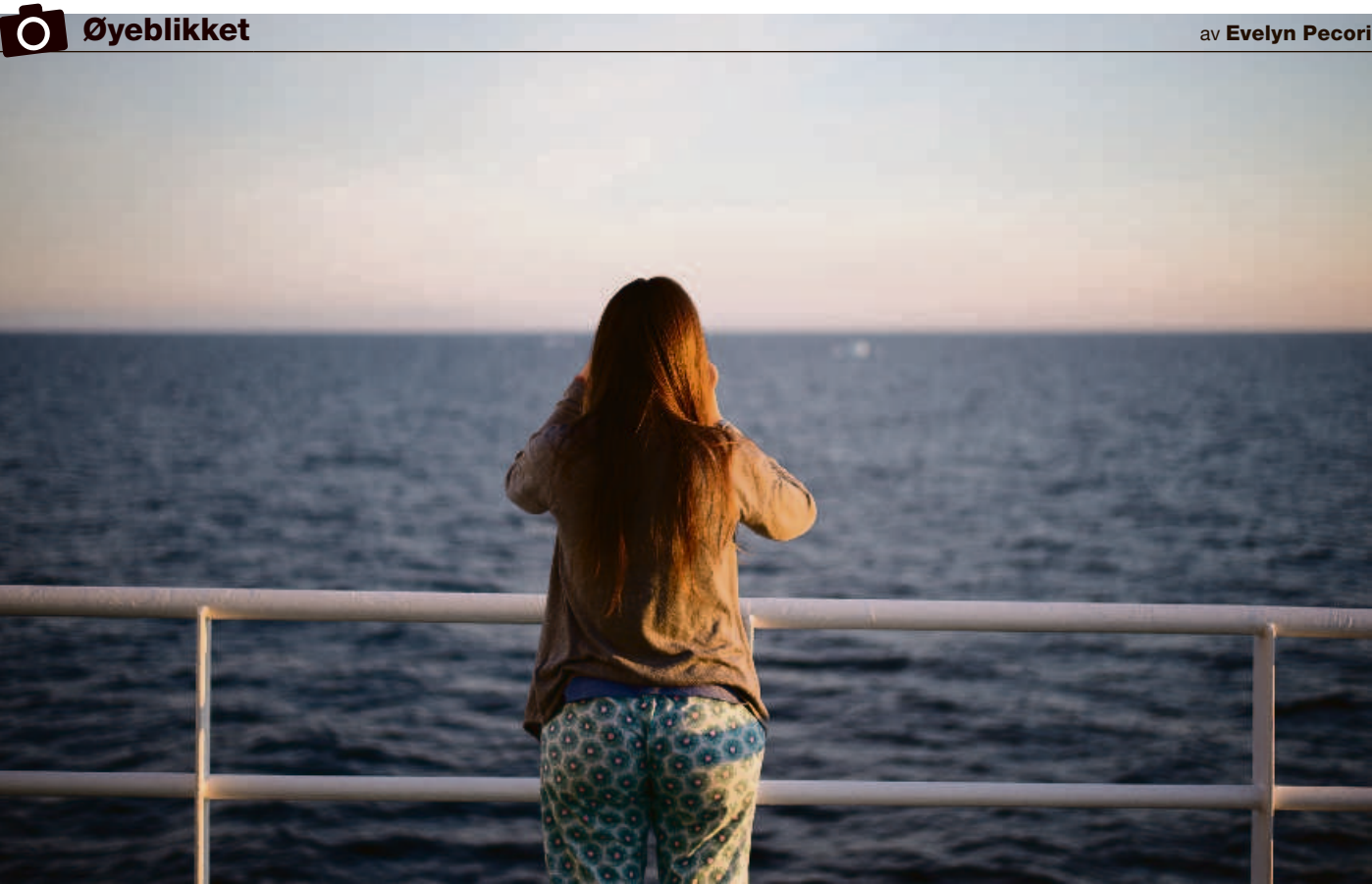
skyldning når universiteter i Danmark og Finland deltar, og 407 institusjoner er med i rangeringen.

Å være med i en slik rangering har stor symbolverdi. UiO har muligheten til å sammenligne seg med andre institusjoner og få kartlagt sitt årlige klimagassutslipp. Samtidig vil ansatte og studenter bli mer oppmerksom på hvilken effekt vi har på miljøet. UiO har avslått å delta år etter år, og det er grunn til å tro at Ottersen er redd for at flere vil

oppdage at UiOs grønne satsing er ikke-eksisterende.

Ottersen ønsket ikke å la seg intervju om kullinvesteringene. Likevel uttrykker han bekymring på sin blogg og veiver sitt grønne flagg. Selv om Ottersen tidligere har sagt til Universitas at UiO har høye miljømålsettinger, er resultatene elendige. Det holder ikke med betydningsløse forpliktelser i møte med klimatrusselen.

louisabo@universitas.no

MINUSGRADER OG MIDNATTSSOL Franske Julie Meilland er snart ferdig med et to ukers klimaforskningstokt utenfor Svalbard. Hun har fått på seg pysjen, og er klar til å sove så mye hun klarer før en ny økt med proveinnsamling klokka to i natt. Først må hun bare ha et bilde av de små isbergene som soler seg i de gylne strålene. – Å gå ut sånn her var en skikkelig dårlig idé, hitrer Julie. – Men disse tingene minner meg på hvorfor vi gjør denne jobben

UNIVERSITAS

Tips oss

tips@universitas.no

Følg oss

På papir hver onsdag, på nett hele tiden:

www.universitas.no
facebook.com/UniversitasOslo
twitter: @universitas_no
instagram: universitas_offisiell

For oppdaterte studentnyheter.

UNIVERSITAS

Kanskje det ikke er jeg som er problemet?

nyhetsredaktør: **Torgeir Mortensen**
torgeirm@universitas.no 454 72 320

NYHET

Bergensjuks

HYENEFEST: Flere studenter Studvest har snakket med forteller om omfattende juks over flere delprøver på førstekullet ved Norges Handels-høyskole.

Full internettilgang og lite kontroll skal ha gjort det svært enkelt for mange studenter å jukse. Etter at muligheten for å jukse enkelt på delprøvene ble kjent skal karaktersnittet ha steget drastisk. Overfor studentavisen tar rektoren selvkritikk for fusket, som ingen så langt er tatt for. Det er første gang eksamen har blitt gjennomført oppstykket i delprøver fordelt gjennom året. Målet var å få studentene til å jobbe jevnere, men ordningen kan ha hatt motsatt effekt.

– Hvis det ligger et dødt bytte foran en hyene, vil hyenen spise det, sier en anonym kilde til Studvest.

Forsker tatt for fabrikkasjon

FORSKNINGSJUKS: En forsker ved den franske forskningsinstitusjonen INRA har tydeligvis ikke fulgt med i ExFac-forelesningene om forskningsetikk. I 2014 ble en artikkel, med forskeren som medforfatter, publisert i det anerkjente tidsskriftet Diabetes. Artikkelen presenterte oppsiktsvekkende funn om at visse tarmbakterier kan settes i sammenheng med fedme. Nå viser det seg i midlertid at dataene var fabrikkert, og artikkelen er trukket tilbake, skriver Retraction Watch. «Funnene» hadde blitt sitert flere ganger i forskjellige prosjekter. Medforfatterne sier til nettstedet at de angrep feilene og beklager ulempene fabrikkasjonen har skapt for leserne av tidsskriftet.

Massiv egenkapital

DYPE LOMMER: Norske universiteter og høyskoler har til sammen nær 6 milliarder kroner på bok.

Norske læresteder får tildelt årlige milliardbeløp fra starten. Det er så mye at de ikke klarer å bruke opp midlene de får tildelt. Det skriver nettavisa Khrono.

Universitetet i Agder har aller størst andel ubrukte midler. I 2015 stod 29,2 prosent av bevilgningene universitetet fikk ubrukt. På andre enden av skalaen finner vi Norges Handelshøyskole, de lot 2,7 prosent av pengene de fikk fra staten stå ubrukt.

Tallene går fram av Tilstandsrapporten for 2016, som Kunnskapsdepartementet la fram mandag.

UNIVERSITAS FOR 20 ÅR SIDEN

Universitas nr. 14, 1996

UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

«Allerede tidlig i mai forsvinner de første studentene fra lesesaler og auditorier og drar ut i den store verden for å finne egnede feriesteder, sommerjobber, hvilehjem eller hva det nå skulle være. Man kan allerede merke en viss lettelse i de mangehånde køene man må kjempe seg gjennom hver dag, - det er like før studenttallet på Blindern kommer ned på et normalt nivå.

Universitas nr. 6, 1966

Samhold: Institutt for husdyr og akvakulturvitenskap åpnet i forrige uke et rom for avslapping, kortspill og faglig utveksling. Målet er at studentene

Én av tre tre norske studenter føler seg ikke som del av et faglig fellesskap ved sitt studiested. I Ås har de imidlertid knekt koden.

Faglig miljø

tekst Joakim P. Berg
foto Ida Helen Gøytil

Det er studentene ved NMBU (Norges miljø- og biovitenskapelige universitet) som føler seg mest inkludert i fagmiljøet på lærestedet. Her føler nesten ni av ti seg som en del av et fagmiljø. Det viser en undersøkelse gjennomført av Sentio, utført på oppdrag fra Universitas og Norsk Studentorganisasjon (NSO).

Mari Sundli Tveit er rektor ved NMBU. Hun forteller at hemmeligheten bak suksessen er at universitetet har innført en rekke konkrete tiltak for å bedre sam-

«De lærer av hverandre – begge med en øl i hånda»

Pål Adrian Ryen, leder av Studenttinget ved NMBU

holdet mellom studenter og ansatte.

– Vi har etablert såkalte «faglige hjem», som er fysiske møteplasser hvor studentene kan møtes og diskutere faglige spørsmål. Disse er inndelt etter fagmiljøer, og gjør instituttene til gode mø-

testeder. Studenter skal være en aktiv del av fagmiljøet. Vi forventer at de vitenskapelig ansatte tar ansvar for å inkludere studentene faglig – også i forskning, særlig senere i studieløpet.

Rektor Tveit forteller at ledelsen arrangerer jevnlig «toppmøter» med de ulike studentlederne, hvor også lederne for UKA og fadderordningen deltar.

– Denne jevnlig kontakten gir oss god oversikt over studentenes ønsker, sier hun.

Lav terskel

– NMBU har nok arvet mye av kulturen fra høyskolene det oppstod fra, forteller Pål Adrian Ryen, leder av Studenttinget ved NMBU.

Han trekker fram at avstanden mellom studentene og professorer er kort.

– Terskelen for å banke på dørrer oppleves som veldig lav, og det er nok også lettere å ta kontakt når forelesningene er mindre enn ved byuniversitetene.

resten av landet

Tar gjerne en øl: På Ås drikker studentene med professorene sine. På Adrian Ryen, leder av Studenttinget ved NMBU, river gjerne i en komplisert IPA når anledningen byr seg.

r på tvers av kullene skal bli bedre kjent.

Dette er undersøkelsen:

- Utført av Sentio for Universitas og Norsk studentorganisasjon
- Et representativt utvalg studenter fra hele landet er spurt, totalt 1004 respondenter
- Intervjuene er gjennomført i mars 2016
- Totalt føler 68 prosent av studentene seg som del av et faglig fellesskap
- Blant lærestedene er det kun NMBU (86 prosent, 28 respondenter) og Handelshøyskolen BI (48 prosent, 52 respondenter) som skiller seg kraftig ut fra resten. Det er få respondenter fra hver enkelt institusjon, men avvikene er så store at tallene er signifikante

Studentlederen forteller at de fysiske rammene rundt studiene er viktige:

– Det kan nok ha noe å si at mesteparten av universitet ikke ligger i en større by, og at studentene stort sett bor veldig nær campus. Ås har relativt god dekning av studentboliger, og førsteårsstudenter bor ofte sammen i kollektiv på opp til 16 personer. Da blir man kjent!

Duggfrisk bayer

Ryen har inntrykk av at mange drar nytte av de faglige hjemmene. – Konkret er dette tekjøkken og sittegrupper, og disse brukes både av studenter og av ansatte. Dette gjør det lett for studenter å stille spørsmål til foreleserne, og å organisere kollokvier med andre studenter.

I tillegg er det mye faglig aktivitet i sosiale settinger, à la «Pils med professor» hvor man kan slå av en uformell prat og ta en duggfrisk bayer med sine faglige forbil-

der.

Universitetet arrangerer jevnlig samtalekvelder der politikere og professorer diskuterer pensum og politikk.

– De lærer av hverandre – begge med en øl i hånda. Det blir mer en jovial samtale enn en debatt, lærerrikt, men med mange avsporinger. Spørsmålene fra salen engasjerer også, og oppmøtet er stigende, forklarer Ryen.

Positive ringvirkninger

Therese Eia Lerøen, leder i NSO, mener at et faglig fellesskap handler om å inkludere studentene i forskningen:

– Jeg er sikker på at hvis du spør studenter hva deres professor forsker på, er det få som kan gi et godt svar. Vi opplever at studentene i for liten grad inkluderes.

Lerøen ser sosialt og faglig miljø som tett knyttet sammen:

– Det å føle seg som en del av et fagmiljø er viktig for trivselen ved studiestedet, og faglig fellesskap

henger tett sammen med et godt sosialt miljø.

Studentene har selv et ansvar, men når institusjonene tilrettelegger for kontakt, blir terskelen lavere.

– Foreleserne må tenke at dagens studenter er morgendagens forskere, og legge til rette for en god kultur. Studentene som involveres i forskning, jobber også hardere med sine egne studier, sier Lerøen.

Undersøkelsen viser at yngre studenter oftere oppfatter seg som del av et fagmiljø enn eldre. Kun 62 prosent av studentene over 24 år føler seg som del av et faglig fellesskap.

– Dette kan ha sammenheng med at eldre studenter også i større grad har forpliktelser utenfor studieinstitusjonen, forteller Lerøen.

BI på jumboplass

Studenter ved Handelshøyskolen BI føler seg mindre inkludert enn

studenter ved andre institusjoner. Kun halvparten av BI-studentene føler seg som en del av et faglig fellesskap. Samtidig gjennomfører kun 21 prosent av studentene på BI en bachelor på normert tid. Det viser Kunnskapsdepartementets *Tilstandsrapport for høyere utdanning*.

Disse tallene omhandler BI nasjonalt, og ikke bare skolen i Oslo.

Kommunikasjonsdirektør ved BI, Yngve Kveine, forteller at noe av det viktigste for BI er at studentene gjør det bra og trives.

– Et konkret tiltak vi iverksetter til studiestart i år er *First Year Experience*, som er et samarbeid mellom administrasjonen, de faglige og studentforeningen. Dette har som formål å forbedre både faglig og sosial integrering fra første dag som student på BI. I tillegg gjør studentene en stor innsats gjennom linjeforeningene til hvert studieprogram, skriver han i en e-post.

joakimpb@universitas.no

Vil kjønnsdelingen til livs

Sunniva Myrene Braaten blir den nye lederen av Studentparlamentet ved HiOA.

Studentvalg

tekst Philip A. Johannesborg
foto Sjur Stølen

Fredag ble det klart at Braaten tar over ledervetet etter Christoffer Alsvik. Braaten var den eneste som stilte som lederkandidat til Studentparlamentet ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA), og overtar lederstolen den 1. juli.

Lærerstudenten setter fra høsten av studiene på vent, og hun ser frem til å lede parlamentet i ett år. Som leder er hun opptatt

av å skape god gruppedynamikk i arbeidsutvalget.

– Jeg er strukturert, med et godt overblikk over situasjonene. Jeg er ganske positiv, og opptatt av å heve hyggenivået, slik at man får frem motivasjonen hos de andre.

Kjønn og kjøtt

Hun forteller at hun har flere kjepphester. En av disse er kjønnsnøytrale toaletter. Studentparla-

mentet ved Universitetet i Oslo (UiO) vedtok i høst å kjempe for slike toaletter på campus. I januar fikk de også ledelsen med på laget. HiOA har kommet et stykke, men ikke langt nok mener Braaten. Hun skulle ønske at herre- og dametoaletter var en saga blott, og at toaletter uten kjønnsinndeling var det eneste alternativet på campus.

– Parlamentet vil ha både kjønnsnøytrale og vanlige toalet-

ter, men jeg vil kun ha kjønnsnøytrale, sier Braaten.

Det er ikke bare toaletter Braaten brenner for. Debatten om kjøttfrie mandager har lenge pågått ved UiO, mens ved HiOA har de allerede innført det, forteller en fornøyd Braaten.

– Man tar ikke skade av å spise kjøtt én dag mindre i uken. Her på HiOA er vi velsignet med at alle varmrettene er kjøttfrie hver mandag.

Rakk opp hånda

22-åringen kommer fra Stranda kommune på Sunnmøre. Å begynne på lærerutdanningen var nærmest en selvfølge, forteller Braaten. Hun kommer nemlig fra en lærerslekt hvor både mor, onkel og tante er lærere.

– Jeg har koselige minner fra å være med mamma på arbeidsplassen. Det å bli lærer føltes helt naturlig for meg.

Hennes inngang i studentpolitikken var ikke like selvfølgelig. Selv beskriver hun det som en gradvis prosess.

– Det hele begynte med at ingen ville melde seg som klassetil-litsvalgt, så derfor rakk jeg opp hånda og tok på meg ansvaret. Etter et halvt år ble jeg nestleder i studentrådet, før jeg ble jeg studentleder ved fakultet. Deretter har jeg bare blitt mer og mer engasjert, sier Braaten.

Universitetsdrømmen

Braaten mener at den største kampsaken i år vil handle om kvaliteten i utdanningen. Snart vil det komme en stortingsmelding om utdanningen i Norge, noe som vil sette definisjonen av hva kvalitet innebærer på prøve. Selv mener hun at en av HiOAs største kvaliteter er at praksis er en viktig del av timeplanen.

– Det er det ikke alle som har. Praksis handler ikke bare om å lære hvordan en konkret jobb utføres, men om å få en innsikt i arbeidslivet.

– Hva legger du i ordet kvalitet?

– Det er lett å si hva som er god og dårlig kvalitet, men å si akkurat hva kvalitet består av er vanskelig.

Høgskolen har siden i høst kjempet en bitter kamp om å få universitetsstatus.

– Universitetsstatus har vi allerede begynt med, men jeg tror det kommer til å prege oss en stund til. På én måte er tanken om et nytt universitet bra, men samtidig så er det nok en del ting som burde bli prioritert før det, mener Braaten.

Hva det eventuelle nye universitetet skal hete er ikke bestemt enda. Braaten setter selv en knapp på Norges profesjonsvitenskapelige universitet.

– Det syns jeg låter pent, forteller hun.

philipaj@unviersitas.no

Det nye arbeidsutvalget ved HiOA

- Leder: Sunniva Myrene Braaten (22)
- Nestleder: Helene Kongerud (25)
- Fagpolitisk ansvarlig: William Sæbø (25)
- Læringsmiljøansvarlig: Einar Belck-Olsen (32)

Milliondryss over «Norges pyramider»

Viking-entusiaster: Museumsdirektør Håkon Glørstad (t.v) viser kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen og Venstre-leder Trine Skei Grande hvor museumsgjenstander som har råtnet på grunn av dårlig konservering.

Torbjørn «Blodøks» Isaksen har vært på vikingtokt og deler ut 30 millioner kroner til minnesmerket for plyndringen av engelske klostre.

Vikingtid

tekst Birk Tjeldflaat Helle
foto Amanda O. Berg

– Dette museet er våre pyramider, vårt Ankor Wat!

Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen er i fyr og flamme på talerstolen inne på Vikingskipshuset på Bygdøy i Oslo. Etter mange år med forfall kan statsråden en-

delig kunngjøre at det i neste års statsbudsjett skal bevilges 30 millioner kroner for å bevare gjenstandene på museet.

– Med dette vil vi hindre at viktig verdensarv smuldrer opp, sier han.

Vikinger er høykultur

Vikingskipshuset er en del av Kulturhistorisk museum og eies av Universitetet i Oslo. De siste årene har museumsdirektør Håkon Glørstad med stor skrekk sett at gjenstandene har sprukket opp og råtnet. At kunnskapsministeren nå åpner pengesekken kan derfor være redningen for museet.

– Pengene skal brukes til å finne en måte å konservere gjen-

standene på. Dette er det mest ikoniske Norge har. Museums-gjenstandene er et unikt innblikk i datidens høykultur, sier direktør Glørstad.

– Var vikingene virkelig en del av datidens høykultur?

– Absolutt. Vikingene var på høyde med resten av Europa. De var sofistikerte handelsmenn med handelsforbindelser helt til Afghanistan og India.

Stilltiende samtykke

Fra talestolen avslører Isaksen at han ikke formelt har spurt samarbeidspartiene om deres godkjenning, men heller inviterte Venstres Trine Skei Grande, Framskrittspartiets Mazyar Keshvari

og Kristelig folkepartis Hans Olav Syversen for å overvære kunngjøringen.

– Det at de møter opp ser jeg på som et stilltiende samtykke, sier han til nikkende smil fra de fremmøtte stortingsrepresentantene.

Etter pressekonferansen forteller det politiske firklovet at dette er en beslutning de alle er enige om, men Venstre-leder Grande vil understreke at det faktisk var Venstre som var først ute med forslaget.

Stolt av vikingtiden

Trine Skeie Grande er derfor spesielt glad for at forslaget endelig har gått gjennom.

– Vikingskipshuset er veldig viktig kulturhistorisk. Det er

selve symbolet på vår nasjonale identitet.

Kan vi være stolte av vår vikingfortid?

– Det har vi all grunn til å være. De var mye bedre enn sitt rykte, sier hun.

Torbjørn Røe Isaksen er mer tvilende, men kommer frem til at man kan være stolt av vikingene uten at man trenger å feire plyndringen av klosteret Lindisfarne. Han mener at det de siste tiårene har vokst frem et mer nyansert bilde av vikingene.

– Vikingene var ikke skitne og fillete, de var renslige og forfengelige.

birkth@universitas.no

Hauk Bruses (11) STORE viking-quiz

Femteklassingen Hauk Bruse har nettopp lært om vikinger på skolen og utfordrer derfor kunnskapsministeren, Venstre-leder og museumsdirektør til duell.

1. Hva kalles handelsskipene vikingene brukte?
2. Hvor mange menn rodde på de største skipene?

Torbjørn Røe Isaksen
Kunnskapsminister
Favoritt-viking: «Magnus Lagabøte. Nei vent, Olav den Hellige»

1. Jeg pleier aldri å stille opp på quiz, men jeg skal gjøre et unntak for Hauk. Hva var spørsmålet? Hva handelsskipene kaltes? Hm, vanskelig spørsmål. Var det langbåter? **0**
2. Det må være mange. Jeg tipper 60 stykker. **1**
3. For å beskytte mot piler. **0**
4. Dragene var til pynt, men skulle også skremme bort fienden. **0,5**
5. Det var for å imponere Gyda slik at hun ville gifte seg med han. **1**

2,5/5 poeng

Trine Skei Grande
Partileder i Venstre
Favoritt-viking: Sverre Sigurdson

1. Jeg har faktisk fordypning i tidlig middelalder. Men var det egentlig noe forskjell på handelsskip og vanlige vikingskip? spør Grande. –Vet ikke, men jeg skal frem til et bestemt navn, sier jeg. –Da tipper jeg «bark». –Nei, «bark» er latin, skyter Grandes rådgiver korrekt inn. **0**
2. 30–40 stykker. **0**
3. Skjoldene skulle være til beskyttelse, og være lett tilgjengelig for vikingene. **0,5**
4. Det må være for å skremme fienden. **0,5**
5. Harald Hårfagre gjorde det for å vinne prinsessen. **1**

2/5 poeng

Håkon Glørstad
Museumsdirektør
Favoritt-viking: Klarer ikke å velge

1. Handelsskipene til vikingene kalles knarrer. **1**
2. 70 stykker tror jeg. 60? Det var i hvert fall ikke langt unna. **0**
3. Her tar quiz-master Hauk feil. Skjoldene var i veien når de hang utenpå båten. Grunnen til at de hang utenpå var for beskyttelse. **0**
4. For vikingene ble skipet sett på som et dyr. Drageformen var for å skape frykt. **1**
5. Prinsessen Gyda. **1**

3/5 poeng

1. Knarr. Vikingene var ikke bare rovere, de var også handelsmenn. Knarrene var litt større skip som ble brukt til last.

2. På de største vikingskipene var det 60 menn som rodde.

3. Slik at skjoldene ikke skulle komme i veien og være lett tilgjengelige til strid.

4. Dragene var der for å skremme bort onde ånder.

5. Etter saganen ville ikke kongsdatteren Gyda gifte seg med Harald før han hadde klart dette.

Kapret drømmen

Studentene har talt. Innovasjon Norge er landets mest attraktive arbeidsplass.

Karriere

tekst Benedicte Tandsæther-Andersen
foto Sjur Stølen

For første gang er Innovasjon Norge er den mest populære arbeidsgiveren blant økonomistudentene. Det viser årets Karrierebarometer, utført av Karrierestart.no og Evidente.

30 år gamle Jeanett Sandmo er en av dem som har greid å kapre det mange anser som drømmejobben: hun er strategiansvarlig for Innovasjon Norges gründerdivisjon. Hun liker at spesielt godt at arbeidsdagen er så variert, i tillegg til at hun får muligheten til å jobbe med folk fra mange kulturer.

–Innovasjon er viktig for at vi skal finne det som skal bli «den nye oljen». Entreprenørskap og innovasjon er verktøyet, sier Sandmo.

Hun har vært fast ansatt der i fire år, etter at hun fullførte en bachelorgrad i økonomi ved Universitetet i Agder. Ved siden av jobben tar hun en master i ledelse ved NTNU.

–Sikrer arbeidsplasser

Undersøkelsen fra Karrierebarometeret hadde 5800 respondenter, og ble utført i mars og april.

Yvonne Fosser er HR-direktør i Innovasjon Norge. Hun tror studentene liker at de setter søkelyset på bedrifters og prosjekters lønnsomhet og å skape arbeidsplasser. I tillegg er det positivt at Innovasjon Norge har en grønn profil.

«Jeg spurte noen studenter på Twitter om hvorfor vi er så attraktive, og svaret var at gründerne er dagens rockestjerner.»

Yvonne Fosser, HR-direktør i Innovasjon Norge

Lekent: Jeanett Sandmo og Henning Karwowski har mye moro på jobb hos Innovasjon Norge. Sandmo har nylig fått pinjataen Kåre, fra et selskap som leverer pinjataer med drone

–Det viser at vi ikke bare bryr oss om bunnlinjen, men også tar ansvar for å sikre arbeidsplasser og grønn vekst. Vår rolle er å heie på og legge til rette for utvikling, sier Fosser.

Hun mener det er viktig at jobbsøkerne deler Innovasjon Norges verdier. De ser etter søkere som er ansvarlige, nytenkende, løsningsorienterte og gode til å få frem det beste i andre. Hun mener norske økonomistudier er godt tilpasset det de trenger, men hun understreker at søkere må ha noe mer å vise til enn kun et vitnemål.

–Må slippe til de yngre

Fosser forteller at de derfor ikke ansetter så mange rett fra skolebenken.

Likevel er det viktig at de eldre og erfarne ikke «tar over», men gir de yngre muligheten til å lære av dem. Innovasjon Norges leder, Anita Krohn Traaseth, har uttalt at de må bli flinkere til å rekruttere unge også.

–I en Twitter-melding skriver Traaseth at vi må slippe til de yngre. Dette skal vi få til og ser nå på ulike alternativer. Det kan være internship-ordning, trainee-ordning, eller lignende. Mitt mål er å få til dette til neste år, sier Fosser.

Fosser råder økonomistudentene som vil ha en jobb hos dem å starte sin egen gründerbedrift mens de studerer, samt skaffe seg relevant arbeids- og organisasjonserfaring. Da kan veien til drømmejobben bli kortere enn om de venter til etter studietiden.

–Dagens rockestjerner

I fjor tronet DNB på førsteplassen blant økonomistudentene på Karrierebarometeret, men etter et år med en rekke skandaleoppslag har de nå rykket ned til en tredjeplass. Pilen har pekt motsatt vei for Innovasjon Norge. De gikk fra en trettendeplass til å toppe Kar-

rierebarometeret.

Arve Kvalsvik, en av hjernene bak undersøkelsen, sier at det ikke først og fremst er trygge arbeidsplasser som appellerer til studenter.

– Når vi gjør analyser av hva som skiller de attraktive bedriftene fra de mindre attraktive, har det ikke endret seg så mye. Studenter er først og fremst opptatt av om bedriftene kan tilby spennende arbeidsoppgaver, en ung, dynamisk kultur og gode karrieremuligheter i en spennende bransje, sier Kvalsvik.

Fosser mener det å jobbe med innovasjon appellerer til unge fordi det handler om omstillingen av

nejjobben

norsk næringsliv etter oljen. Det er ikke like populært å gå inn i petroleumsnæringen lenger, og hun tror dagens studenter i stedet vil være med «å skape arbeidsplassene vi skal leve av i fremtiden».

Bygget opp nettverk

–Det å være gründer har fått en helt annen status enn før. Jeg spurte noen studenter på Twitter om hvorfor vi er så attraktive, og svaret var at gründere er dagens rockestjerner, sier Fosser.

Allerede da Sandmo begynte på universitetet, hadde hun et ønske om å få en jobb i Innovasjon Norge.

–Jeg fant «veien inn» via nett-

verk jeg hadde bygget meg opp, både før og underveis i studietiden, sier Sandmo.

Sandmo får mange utfordringer i jobben som strategiansvarlig for gründeratsningen.

– Jeg har utrolig varierte arbeidsoppgaver og det er det som gjør det så spennende. Jeg har et strategisk og faglig ansvar for at våre tjenester for gründere er hensiktsmessige og kan videreutvikles, sier Sandmo.

Hun oppfordrer studenter til å bruke karrieredagene og frivillige arrangementer aktivt til å knytte kontakter og gjøre seg kjent i miljøet de ønsker å jobbe i etter endt studie. Dette mener hun at mange

studenter glemmer i studietiden, og at de i stedet bare fokuserer på karakterer.

– Man må være bevisst på å vise seg frem, bygge nettverk, og å lære de selskapene man ønsker å jobbe for å kjenne. Jeg brukte veldig mye tid i studietiden på å være med på arrangementer, være med på konferanser og delta i settinger som var viktige. En del studenter undervurderer dette, sier Sandmo.

universitas@universitas.no

Karriererådgiverenes beste tips

Selv om karakterene dine er middels og du fullfører på overtid, kan du fortsatt utkonkurrere streberne i racet om de kuleste jobbene

Karriere

tekst Magnus Godvik Ekeland

Mens du studerer

- Start tidlig med å bygge nettverk. Med et godt nettverk av kontakter stiller du sterkere når du skal søke jobb. Mange studenter synes ofte det er litt skummelt, men å bygge nettverk kan være så enkelt som å snakke med noen på en karrieredag. Legg til personer du møter på LinkedIn, eller vær litt gammeldags og be om et visittkort. (HIOAK)
- Et verv i et økonomistyre ser ofte bedre ut enn et verv i studentbaren. Når det er sagt ser det alltid bra å engasjere seg i aktiviteter utenom studiene. (MP)
- Kunnskapen og ferdighetene som faget ikke gir deg kan du opparbeide deg gjennom å engasjere deg i aktiviteter ved siden av studiene. (KSUIO)
- En arbeidsgiver bruker gjerne karakterer for å skille ut søknader i en begynnerfase, men sjansene dine verken står eller faller på karakterene alene. (KSUIO)
- Å fullføre grad på normert tid kan være et signal om at du er målbevisst og flink til å prioritere tid. Men som student kan du ha helt legitime årsaker til at du ikke har fullført graden på normert tid og da vil det være viktig å få frem dette. (BIKS)

Når du søker jobb

- Har du relevante spørsmål til stillingsannonsen kan det være fornuftig å ringe for å stille spørsmål du ikke finner svar på i annonsen eller på hjemmesiden til bedriften. Men ikke ring for å bli lagt merke til, det vil ofte skape irritasjon og oppnå motsatt effekt enn det du hadde planlagt. (MP)
- I god tid før et jobbintervju, skriv ned helt konkrete eksempler på relevant erfaring på et ark å ta det med deg på intervjuet. Fortell arbeidsgiver at du er veldig motivert og har tatt med arket så du ikke glemmer å nevne noe. (HIOAK)
- Vær aktiv under jobbintervjuet uten å være høy på deg selv. Får du vanskelige spørsmål så bruk litt tid – det er lov å ta tenkepauser! (MP)
- Hva er det som er unikt med deg? Ingen kandidater er like, selv om de har den samme akademiske graden. Finn dine unike kvaliteter og vær stolt over dem. (BIKS)
- Ring alltid å be om en tilbakemelding dersom du ikke fikk stillingen. (KSUIO)

Kilder: Karriseresenteret ved Universitetet i Oslo (KSUIO), BI Karriereservice (BIKS), Høyskolen i Oslo og Akershus Karriere (HIOAK) og Manpower Group (MP).

Kamphaner: En opphetet diskusjon mellom Velte Hedlund (t.v) og Therese Eia Lerøen ble avsluttet med en kaffekopp på NSO-kontoret ved Holbergs plass.

Kun 45 minutter av NSOs firedagers lange landsmøte ble brukt til å diskutere resolusjoner. Et kulturproblem, mener UiO-delegat.

Debattekultur

tekst Ingeborg Grindheim Slinde
foto Ida Helen Gøytil

– Landsmøtet er en anledning til å ta stilling til saker der organisasjonen ikke har gjeldende politikk. Det er synd at landsmøtet utelukkende bekrefter politikken de allerede står for.

Det sier Vetle Hedlund. Han var delegat fra Universitetet i Oslo på Norsk studentorganisasjons (NSO) landsmøte for to helger siden. Hedlund synes det er trist at landsmøtet kun holder seg til ukontroversielle resolusjoner som alle er enige i (se også leserinnlegg på debattsidene).

På landsmøtet ble det sendt inn totalt ni resolusjonsforslag hvorav tre ble diskutert. Til tross for at landsmøtet vedtok en time og tjue minutter til resolusjonsbehandling, varte den kun i 45 minutter.

Hedlund mener det kostbare landsmøtet, med en prislapp på over to millioner kroner, bare blir brukt til å bekrefte saker alle er enige om.

– Det var ingen debatt. Alle er så klart enige i at mobbing er kjipt

og at psykisk helse er viktig, sier Hedlund.

Ukontroversielle debatter

Hedlund viser blant annet til at resolusjonen om miljø ikke ble tatt opp til resolusjonsbehandling. Han stiller seg kritisk til at kontroversielle resolusjoner uteblir

«Det virker som om de er redde for å fremstå som uenige med hverandre»

Vetle Hedlund, UiO-delegat på NSOs sitt landsmøte

fra landsmøtet.

– Det virker som om de er redde for å fremstå som uenige med hverandre. Det var ingen harde diskusjoner på landsmøtet. At

NSO ikke har lyst til å løfte debatten er flaut, sier han.

Ifølge delegaten var det flere som reagerte.

– Det var et diskusjonstema under landsmøtet at resolusjonene var fullstendig ukontroversielle.

Hedlund ser på NSOs manglende vilje til å ta debatten som et stort problem. Han mener NSO forsømmer sitt samfunnsansvar.

Interessant debatt

NSO-leder, Therese Eia Lerøen, kjenner seg ikke igjen i kritikken om at viktig debatt uteble, og at NSO skal være redd for å fremstå uenig. Hun mener likevel at kritikken til Hedlund er interessant.

– Jeg synes det var gode diskusjoner og mange meninger om de politiske plattformene på landsmøtet.

Hun forteller at alle står fritt til å sende inn resolusjoner og argu-

mentere for hvorfor akkurat denne skal bli behandlet. Det er også delegatens ansvar at kontroversielle resolusjoner både sendes inn og blir behandlet.

– Synes du resolusjonene som ble debattert var særlig kontroversielle?

– Det er opp til landsmøtet å bestemme hvilke resolusjoner som blir diskutert. Jeg synes landsmøtet tok for seg dagsaktuelle resolusjoner. For eksempel skal det komme en stortingsmelding om kvalitet i høyere utdanning, hvor belønning av gode forelesere et tema, noe som gjør den resolusjonen relevant.

Lerøen mener at selv om resolusjonsbehandlingstiden var kort, kan debatten ha vært god. Hun kaller det et tungt politisk landsmøte, hvor både NSOs velferdspolitikk og utdanningspolitikk ble behandlet.

Et kulturproblem

Hedlund mener at man ikke kan legge alt ansvaret på delegatene for å løfte debatten. Sentralstyret har også et ansvar for å få de kontroversielle temaene på banen.

– Sentralstyret har litt mer makt enn oss andre. Derfor må de også ta ansvar.

– Er den manglende debatten et kulturproblem eller et strukturproblem?

– Jeg ser på det som et kulturproblem.

Hedlund synes det kan virke som om delegasjonen er mer opptatt av organisasjonen enn politikken den fører. Det holdes nemlig personvalg til en rekke politiske verv, og det blir satt av mye tid til dette.

– Personvalgene kan virke som det viktigste for deltakerne, og resolusjonene fremstår som nedprioritert. Det er mye tid som kunne blitt brukt til politiske debatter, som istedenfor ble brukt til å drive lobby for å ta over ledervervet, sier han.

ingebogs@universitas.no

Dette koster landsmøtet:

- Hotell, mat, gruppe- og komiterom kr 1763000,–
- Reisekostnader alle deltakere kr 300000,–
- «Merkantile kostnader» kr 50000,–
- Rabatt på totalavtalen Thon kr – 50000,–
- Total sum kr 2063000,–

Kilde: NSO-leder
Therese Eia Lerøen

kulturredaktør: **Kaja Storøsten**
kajastorosten@universitas.no 482 56 156

KULTUR

MIN STUDIETID

tekst: Lina Christensen
foto: Christian Breidlid

Slitsom og pompøs

■ HVEM: Bernhard Ellefsen

■ STUDERTE: Master i litteraturvitenskap ved UiB

■ NÅR: 2003 – 2008

■ AKTUELL MED: Litteraturkritiker i Morgenbladet. Kommer snart med en reportasjeserie i seks deler som blander reisejournalistikk og litteraturkritikk, i samme avis.

Kritiker Bernhard Ellefsen var både hoven og stridslysten som ung litteraturstudent. Han mener fortsatt at silkehanskene bør av til det beste for bøkene.

– Jeg var 19 år da jeg begynte å studere, så det første året gjorde jeg vel slik som alle andre: jeg røyka hasj, spilte FIFA, og følte meg fortreffelig, forteller litteraturkritiker i Morgenbladet Bernhard Ellefsen. Selvtilliten hans det første året som student var det ingenting å si på.

– Jeg følte meg kulturelt og intellektuelt overlegen alle andre, uten at jeg hadde snakket med noen, sier Ellefsen og ler.

Han visste tidlig hva han skulle studere og hvor han skulle studere. Alt handlet om bøker, det var ingen tvil. Da han forlot fødebyen Fredrikstad var det for å dra vestover.

– Jeg var litt nerdete. Alle de store navnene på litteraturvitenskap holdt jeg på Universitetet i Bergen, så jeg ble dratt dit, forteller Ellefsen.

Han sitter lett henslengt og smiler på café Fjola på Østbanehallen. En plass hvor alle spisestedene «heter latterlige ting», og som kun ble valgt på grunn av toget hjem til Fredrikstad.

Etter det første året på universitetet normaliserte selvbilde og tilværelsen seg ganske raskt. Verden trådte til med en korrigerende hånd. Ellefsen ble en ivrig student som leste mye, men det skyldtes

ikke prektighetsgrunner.

– Arbeidsdagen min som frilanser i dag ligner veldig mye på den jeg hadde som student. Jeg eier jo ikke et fnugg av selvdisiplin. Overhodet. Så det er bare fordi det er gøy. Når det blir kjedelig kolliderer det, tilstår Ellefsen. Han innrøm-

«Jeg røyka hasj, spilte FIFA, og følte meg fortreffelig»

Bernhard Ellefsen, litteraturkritiker i Morgenbladet

mer likevel at det kan være et element av konkurranseinstinkt der.

– Jeg vet ikke om det er fordi jeg liker å være best eller om det er det at jeg liker å vinne diskusjonen. Jeg tror kanskje det er det siste, medgir litteraturkritikeren. Han flirer når han tenker tilbake på det.

Han deltok ivrig i litteraturmiljøet i Bergen og det han karakteriserer som byens litterære momentum på midten av 2000-tallet.

– Jeg hadde utrolig stor glede av Bergens litteraturscene og miljøet rundt. Det var et stort, levende og flott miljø med masse diskusjoner

og fester. Det var en nesten mytologisk kvalitet over det. Det var så høy temperatur, utbroderer Ellefsen ivrig. Han forteller om en kampvilje, en vilje til å fornærme hverandre og gå litt hardt til verks.

– Jeg tror det er den beste måten å få frem hva som er viktig og hva som står på spill i litteraturen, sier Ellefsen som mener silkehanskene må av.

Noe av det Ellefsen husker best er en lang dialog mellom ham selv og en venn. De holdt en opphetet diskusjon gående om Sartre og eksistensialismen i godt og vel to år.

– Vi var veldig opptatt av eksistensialismen. Vi tenkte ikke på annet enn døden og kvalmen, forteller han. Endelig en dag eksploderte det, den lange, lange diskusjonen var presset til det ytterste.

– Da kom det da. Han kalte meg essensialist. Da sprakk det. Det svartnet det for meg. Det ble roping og banning, og jeg føyk rasende ut av lokalet, legger Ellefsen ut og flirer av den yngre utgaven av seg selv. De fortsatt er venner i dag.

Det var store ord den gang, og kritikeren må le litt når han ser tilbake.

– Jeg var nok ikke han stille i et hjørne. Det var nok flere enn én som mente jeg var pompøs og utrolig slitsom, ja.

kulturredaksjonen@universitas.no

Hipster er folkelig

BURGER: Hipsterburger til folket! Slik lyder McDonalds sin nye reklame. (Og tydeligvis har den fungert godt, siden vi skriver om den her.) McDonalds prøver forjeves å være folkelige, og hva er mer folkelig enn hele Norges hipstere? I reklamen kan man gjette «tattoo anagrammet» og plassere det på knoklene til en tattovert type. Hvis du får det riktig (det får du!) så vinner du en ellevill hipsterburger. Hipp hipp hipt sier bare vi.

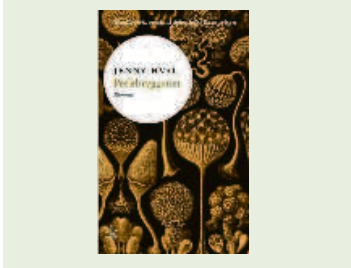
Når hver side teller

Fem bøker du kan lese i eksamenstiden uten å få dårlig samvittighet.

Boktips

tekst Philip A. Johannesborg

Å trekke frem en god Knausgård-bok kan kanskje friste, likevel kan du høre ropet fra din indre stemme: «Dette har du ikke tid til». Derfor har Universitas samlet sammen et knippe korte, men akk så gode, bøker som kan leses uten at du pådrar deg dårlig samvittighet. Du risikerer ikke å støve ned pensumbøkene, for disse skjønnhetene kan du lese ut på en kveld.

Bok: Perlebryggeriet

Forfatter: Jenny Hval

Sider: 122

Handling: Sopp, forråtnelse og urin. Denne boken har noe for en hver avsmak. Historien dreier seg rundt Johanna som reiser til Australia for å studere. Hun flytter inn i et nedlagt bryggeri, og får et merkelig bekjentskap. Kvinnelig seksualitet og forråtnelse er et stadig tilbakevennende tema.

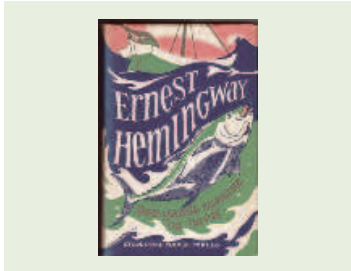

Bok: Å skrive

Forfatter: Marguerite Duras

Sider: 47

Handling: Å skrive, eller ikke skrive. I denne boken forsøker Duras å gå inn i kjernen på hvorfor hun skriver. Om hun noen gang treffer kjernen er ikke det viktige, det er måten forsøket gjøres på. Boken setter tankene i spinn, og gir deg kanskje lyst til å rive i stykker bacheloroppgaven din. En akademisk motvekt.

Bok: Den gamle mannen og havet

Forfatter: Ernest Hemingway

Sider: 98

Handling: En klassiker! En gammel fisker setter ut på havet for å få sitt livs fangst. Etter 84 dager uten hell skal han nå sette alle kluter til, om det så går på livet løs. En dyptgripende bok på dypt hav.

Bok: Alle utlendinger har lukka gardiner

Forfatter: Maria Navarro

Skaranger

Sider: 112

Handling: Moderne kebabnorsk. En kort oppvekstroman om å vokse opp i Groruddalen. Rett og slett en morsom, sosialkulturell erfaring du ikke burde være foruten om du bor i Oslo.

Bok: Professor Andersens natt

Forfatter: Dag Solstad

Sider: 140

Handling: Dødfødt krimroman. Hele historien utspiller seg etter at gjenboeren, Professor Andersen, har sett et mord bli begått i vinduet på huset ovenfor veien. Problemet til hovedpersonen er likevel å melde ifra til politiet om hva han har sett.

philipaj@universitas.no

Musikkvideo er den nye kronikken

DET MELDER skribenten og partykongen Mimir Kristjánsson: Han skriver følgende i Klassekampen: «[M]usikkvideoen [er] blitt den nye kronikken. Tenk på Karpe Diem og deres «Rebell i kjellerleiligheten». Videoen er viktigere enn sangen, og videoen er nærmest for et debattinnlegg å regne. Tenk på Beyoncé's albumslipp denne uka. Uten å ha sett musikkvideoene kan du nesten ikke være med på diskusjonene rundt

det hele. Og nylig produserte P3 et slags tilsvar til Karpe Diems «Attitudeproblem» med kvinnelige rappere. Der brukes musikkvideoen som meningsytring.» Så da var det bare å stille opp på Karl Johan og syng sin mening, mens du snapper herligheten. Legg på noen beats og sleng den ut på YouTube. Hele Norges Kristjánsson lener seg tilbake og konstaterer at musikkvideoen er tilbake.

Bestevenner: Sidsel og Grete er gode veninner, men sparer syklubb-snakke til matpausene.

Eksamensvokterne

De passer på velværet ditt og tiden din under eksamen. Men hvem er de egentlig? Vi spurte fire eksamensvakter.

Eksamen

tekst Kaja Storrøsten og Morten Schwencke
foto Raisa Posanger

Sidsel, overinspektør og Grete, assisterende overinspektør

Universitas møter Sidsel og Grete på biblioteket på Samfunnsvitenenskapelig fakultet i Oslo. De to damene i syttiårene har vært eksamensvakter for sosiologistudenter. Jobben har de hatt i femten år.

– Ja femten år har det blitt. Tiden flyr, sier Sidsel. Hun er overinspektør mens Grete er assisterende overinspektør.

Hva har dere gjort tidligere?
– Det er så mangt du! Jeg har jobbet som fysioterapeut blant

annet, med helse og miljø. Også har jeg vært i forsvaret, sier hun.

Det begynte i å jobben da de gikk av med pensjon. Og fordi det er et utrolig godt miljø og flott å være i kontakt med de unge.

– Man ikke stikke under stol at det er sosialt oss imellom, sier Sidsel. Grete er enig:

– Vi har det utrolig hyggelig. Så dere klarer å være sosiale i en eksamenssal?

– Å nei vi prater ikke sammen på eksamenssalen, sier Sidsel. Grete fortsetter:

– Nei syklubb-snakke får vi ta i

matpausene for de som har det. Men noen ganger må man snakke med hverandre og de unge for å gjøre jobben sin.

– Da hender det at eksamenstakerne kommer og kjefter på oss. Derfor prøver vi alltid å plassere «kontoret» vårt litt unna studentene, forteller Sidsel.

Er de irriterte på dere altså?

– Nei vi kan ikke klage på studentene! De er jo bare nervøse og fulle av prestasjonsangst. Man blir jo veldig var for lyder i en sånn situasjon. Vi vet jo alle hvordan det er å ha eksamen, sier Sidsel.

De fleste er fantastisk hyggelige mener Grete. Og spesielt når de får seg en luftepause og kan gå på do. Da senkes skuldrene litt.

– Men det er episoder hvor de bare må gjøre som vi sier, så da er vi litt strenge. Men jeg opplever at studenter var mer i opposisjon før i tiden, sier Sidsel og smiler lurt bort på Grete som igjen nikker bekreftende.

Hva har dere på dere i dag?

Sidsel tar igjen styringen og svarer:

– Man må se ordentlig ut.
– De fleste pynter seg litt, sier

Grete og blunker og fortsetter: Hygiene er alltid viktig.

Begge reagerer likevel på de som lukter for mye.

– Noen kommer hit med mengder av eau de perfume, det går ikke. Man skal verken lukte for mye eller for lite, sier overinspektøren.

– Så lenge man er ren går det fint. Man får aldri for mye vann på kroppen, sier Grete.

Hva tenker dere før dere går på jobb?

– Når sesongen nærmer seg, gleder vi oss skikkelig, sier Grete.

Ukens petit

EKSAMENSEMOSJONELL: En av mange lange lesedager på Blindern avsluttes. Hodet er utslitt. Jeg setter på Nils Frahm – Said and Done, et pianoverk fra albumet Spaces. Stemmen som vanligvis predikerer et kommende nederlag, endrer brått karakter. Mykt og med en sjelden selvsikkerhet forteller den meg at «det går bra». Jeg kan ikke annet enn å tro på det. Solen går ned over t-banestasjonen og

1.29 minutter inn i låta, idet fingrene til Nils treffer de myke tonene på pianoet slår det meg. En plutselig og nærmest sakral emosjonalitet. Den velter opp i meg, uten forvarsel. Tvinger seg frem. Menneskene som går forbi trer med ett ut av den anonyme massen og blir unike. Jeg får lyst til å klemme dem alle og si: «det går bra» og at «alt kommer til å ordne seg».

– Kristina Holt

Bitcoin-skaperen står fram

INTERNETT: Bitcoin, som er en digital valuta som ble startet i 2009, har lenge vært uten opphav. Det har bare vært en «Internettgreie», men nå viser det seg at det er den australske entreprenøren Craig Wright, som står bak. Det melder BBC. Wright ville helst unngå å stå fram, men så det som en nødvendighet for å stoppe historiene. – Jeg ville helst unngått dette. Jeg ønsker å jobbe og fortsette

å gjøre det jeg ønsker å gjøre. Jeg vil ikke ha penger. Jeg vil ikke ha berømmelse. Jeg vil bare være i fred, sier han. Grunderen har gått under navnet Satoshi Nakamoto, som sies å eie en million bitcoins. En bitcoin er 3600 kr så det tilsvarer 3,6 milliarder kroner. Bitcoins finnes nå i også i fysisk form. Du kan for eksempel bruke det til å handle ved i Oslo og handle sjømat i Kristiansand skriver NRK.

Ole Harald Retteråsen (75), tidligere rørlegger

Jeg har jobbet på Blindern i over 40 år. Jeg liker veldig godt Universitetet og kommer ofte på kaffebesøk for å møte venner og tidligere kolleger. Jeg gikk på kristen kostskole på ungdomskolen og da lærte jeg meg folkeskikk, to år i militæret hjalp også skikkelig. Men jeg synes ikke studentene mangler folkeskikk.

Det er nok mange eksamensvakter som tar jobben litt for seriøst, maser kanskje litt også. Det skal de ikke gjøre. Men jeg synes de fleste er flinke og rolige. Det er ikke mye flørting på gang mellom eksamensvaktene.

Skinnyjakka mi kjøpte jeg på Storsenteret. Og genseren og buksa kjøpte jeg på Kanariøynene. De er ikke fra Tyrkia akkurat. De er fra Lacoste og Tommy Hilfinger. Jeg liker veldig godt disse merkene, de har god passform på klærne. Jeg liker godt å pynte meg og har en dress som jeg har fått sydd i Thailand som jeg skal ha på meg på et selskap i morgen. Kona og jeg drar til Thailand om vinteren. Vi reiser ikke med charter lenger og vi er lei av Gran Canaria.

Livsnyter: Ole Harald Retteråsen drar alltid til varmere strøk om sommeren, men ikke til Gran Canaria. Det er han lei av.

Snille studenter: Liv Grete Helberg synes studentene er flinke og høflige. Men hun misunner de ikke.

Liv-Grete Heiberg (60), tidligere jordmor

Jeg har vært pensjonist i fem år og er lei av å ikke ha noe å gjøre. Derfor begynte jeg her og hadde min første dag forrige uke. Jeg synes studentene er veldig snille, men jeg føler på stresset de føler og jeg er glad for at det ikke er meg. Før jobbet jeg som jordmor. Første arbeidsdag sklei jeg og falt, og fikk en utglidning i ryggen.

Det gjorde meg gradvis ufør, og jeg måtte gå av i pensjon tidlig. Sykepleierstudenten i dag er litt slurvete synes jeg, de har for lite praksis og for mye teori. Det merker man med for eksempel hygienevanene deres. Før fikk vi masse tilbakemelding når vi jobbet.

Jeg har aldri plaget studenter under eksamen, og har heller ikke merket at noen andre gjør det. De fleste holder seg rolig. Før jeg

gikk på jobb i dag tok jeg på meg noe pent og ordentlig. Men det snødde ute så derfor har jeg på fleece og regnjakke. Pyntetoppen jeg har på meg har jeg kjøpt på laredoute.no. Det er et fransk navn.

I sommer skal jeg ha Norgesommer og ta det med ro på hytta i Saltnes. Berlin er min favorittby og jeg drar alltid til Syden om vinteren.

Vil bruke Westerdals-penger på hytte og bil

Der drømmer blir virkelighet? Bak den vakre fasaden skjuler det seg mye grums.

Westerdals Oslo ACT kom onsdag 27. april med et tilbud på 50 millioner kroner til tidligere elever. Selv om mange er misfornøyd, vet de hva de vil bruke sin del av summen på.

Westerdals

tekst Carina Isabelle Hunshamar

Elever som gikk på Westerdals fra 2002 til 2012 betalte for mye skolepenger enn det regelverket tillot. Nå har skolen kommet med et tilbud om å betale tilbake 60 prosent av beløpet. Flere av elevene mener tilbudet ikke er godt nok.

En av dem er komikeren Magnus Devold. Han studerte på Westerdals ved tekst og skribentlinjen. Han legger ikke skjul på at han er misfornøyd med tilbudet.

– Jeg syntes vi har krav til å få tilbake alt vi betalte for mye, sier Devold.

Selv om utilfredsheten er tydelig, er ikke Devold i tvil om hva han skal bruke de eventuelle pengene på.

– Det blir hytte og bil, selvfølgelig, sier han og ler. Selv om forteller at mye kommer til å gå til Lånekassen.

Podcast-personligheten Jon Kim Vik, er heller ikke fornøyd med tilbudet. Han forteller at studentene krevde å få tilbake alt det de hadde betalt for mye, samt renter. Noe han mener de ikke har fått tilbud om.

Vik sin misnøye stopper han likevel ikke i å legge planer for hva han skal, dersom studentene takker ja til tilbudet.

– Jeg skal søke meg inn på Westerdals, og så lure til meg 40 prosent mer kompetanse enn jeg har krav på, sier han.

– Mer idealistisk

Elevrepresentant Bjørn Glestad forteller at flere av de tidligere elevene ønsker Westerdals tilbake til forhandlingsbordet.

– Jeg håper vi kan få tilbake den gode kommunikasjonen med skolen som vi hadde før media skrev om forslaget, sier Glestad.

I en sms til Universitas skriver tidligere Westerdals-elev og komiker Sigrid Bonde Tusvik at hun synes pengene burde gå til å forbedre skolen.

– Jeg syntes vi i felleskap burde bruke pengene på å lage en ny og mer idealistisk Westerdals, skriver hun.

Det er fortsatt uklart om studentene kommer til å akseptere tilbudet fra Westerdals Oslo ACT. Tilbudet går ut 12. mai.

carinahu@universitas.no

debattredaktør:
debatt@universitas.no

Hanna Skotheim
917 84 820

Frist:

søndag klokka 17

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT

KJØR DEBATT

Hete tips om debatter i andre redaksjoner

– Si noe når en foreleser ler av en kvinne ved siden av deg

Som student lærte Rose Fagerheim, tidligere bachelorstudent i sammenliknende politikk ved UiB, at når hun eller andre kvinner kom i fokus på studiet, var reaksjonene fra mannlige studenter og forelesere som et slag i magen. Dette skriver hun i et innlegg i Studvest.

På noen seminarer valgte hun ikke å svare på de «enkle» spørsmålene som hun visste svaret på siden hun hadde lest, mens hun på et annet seminarer valgte å delta aktivt.

– Etterpå ble jeg stoppet av en mannlig medstudent som utbrøt: ”Du er jo smart. Det hadde jeg ikke trodd”, skriver Fagerheim.

Ettersom hun fikk flere nedlatende kommentarer, lærte Fagerheim til slutt at det er rart at kvinner sier noe fornuftig om valg og politikk.

– Derfor ble jeg overrasket da jeg fikk A på eksamen, skriver hun.

Forskning viser at opplevelsene til Fagerheim er en del av et mønster som gjør at flere kvinner gjør som den tidligere bachelorstudenten; sitter tause i forelesningssalen, men gjør det godt faglig.

– Min oppfordring er at vi skal bruke vår plass og stemme til å stå opp for kvinnene i rommet. Si noe når en foreleser ler av en kvinne ved siden av deg. Anta at kvinnene du studerer med er like skarpe som deg, skriver hun.

Jeg skal ikke bli en «barnetyv»

– Folk kommer til å hate meg, kalle meg barnetyv og sende meg drapstrusler. Men jeg har sett konsekvensene for barn som ikke hadde noen, og det er for dem jeg gjør dette, skriver Charlotte Cihone Hagen i et innlegg på NRK Ytring. Hun er barnevernsstudent ved UiT, og ønsker å motbevise at barnevernsstudenter er medlem av en mørk undergrunnskultur som tar en utdanning der de lærer å stjele barn.

– Jeg utdanner meg ikke til barnevernspedagog med det målet for øye at jeg skal «skille flest mulig barn fra sine foreldre», skriver hun.

Derimot vet Hagen at omsorgsovertakelse kan og mest sannsynlig vil bli noe hun må være en del av, og hun jobber den dagen skjer slik at hun har gjort en forskjellig for et barn.

Da Hagen valgte å bli barnevernspedagog tenkte hun hvor mange hun kunne hjelpe som kunne slippe å bli et «skadet barn» som voksne.

– Jeg skal bli barnevernspedagog for å se og høre på. Jeg skal hjelpe barnet som trenger mest å få være nettopp det. Jeg vil gjøre mitt for at barn skal få vokse opp til glade, trygge voksne, skriver Hagen.

Hun mener folk bare får demonstrere og kalle henne en «barnetyv».

– Det er ingenting de kan si som får meg til å tvile på at barnevern er en nødvendighet, skriver hun.

TATT FRA INTERNETT

Ukas kommentarer:

Hvorfor skal andres spørsmål, nysgjerrighet og interesse for faget gå ut over min læring? Det er noe å reflektere over.
Harald Moe under kommentaren «Allmenningens tragedie».

Ukas tweet:

200F@JTKristoffersen: Westerdals tilbyr tidligere studenter 50 millioner, men de tilbyr ingenting til alle som har måttet se Torsdag kveld fra Nydalen.’

Sagt i forbindelse med at tidligere Westerdals-studenter ble tilbudt 50 millioner kroner etter at det skal ha betalt for mye skolepenger i ti år

Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas?
Send innlegget ditt på e-post til **debatt@universitas.no**
Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

Hold kjeft, Oseid!

Forelesning

Linn Skyum, Nestleder, Liberale Studenter

På onsdag kunne man i Universitas lese en artikkel av Knut Arne Oseid der han irriterer seg over at andre studenter tar ordet i forelesninger. Han «er ikke interessert i sidemannens tanker», men vil heller vite «hvordan man står på eksamen». Spoiler alert: Vi studerer ikke kun for å stå på eksamen. Vi studerer for å få en utdannelse.

Hele poenget med at studentene møter opp og drar på forelesning må jo være at man kan delta og utfordre seg selv og andre. Selvsagt er kollokviegrupper og seminarundervisning mer egnet for dialog. Likevel, om man ikke skal ha muligheten til å stille kritiske spørsmål, men kun reduseres til en passiv observatør, kunne man like gjerne gitt ut forelesningene på DVD ved semesterstart og gjort om de største auditoriumene til lesesaler. Hvis studentenes eneste jobb i forelesning skal være å sitte stille og ta notater, hva er da poenget med oppmøte i første omgang?

Forskningen er ganske samstemt i at man lærer mer av å delta i undervisningen. Blant annet har psykologene Craik og Lockhart utviklet en teori om hvordan man effektivt

lærer og husker ny informasjon. Denne teorien er ganske ukontroversiell, og viser at en lærer bedre hvis man forholder seg mer aktivt til informasjonen – akkurat slik man gjør ved å stille spørsmål. At Oseid som enkeltstudent ikke føler han selv faller innenfor denne kategorien er dermed ikke et argument for å hindre andre i å benytte seg av den læringsformen som for de fleste gir best resultater.

Oseid går ikke bare til angrep på møteplagerne. Han hever også listen for dem som faktisk kan komme med viktige innspill til undervisningen. Og ja, selvsagt husker vi alle tilbake til den Ex. Phil-forelesningen hvor noen brukte et kvarter på å diskutere med en filosofiprofessor om feminismen er tull eller ikke – men det er ikke det dette egentlig handler om. Oseid bidrar til en kultur hvor studentene og foreleserne skyves lengre og lengre fra hverandre.

Uten muligheten til å stille kritiske spørsmål rundt materialet som undervises vil vi heller ikke få noen utvikling av fagfeltet. Det er jo faktisk slik at de aller færreste forelesere er objektive i det de underviser i. En ukritisk studentmasse vil dermed gi oss et universitet vi ikke ønsker oss. Det er et universitet med mindre læring, uten bredde og med en kjedelig fremtid. Vi må oppfordres til å tenke selv, tenke kritisk og tenke nytt – ikke sitte ned og holde kjeft.

Studentpolitikk i praksis

Studentpolitikk

Julie Sørle Paus-Knudsen og Heidi Bang, Studentparlamentets arbeidsutvalg

Nok en gang har studentpolitikere blitt bestet av den frie presse. I et knusende satirisk innlegg sist utgave maler Universitas et tydelig bilde av hvor selvhøytidelig, komplett meningsløs og ekkel studentbevegelsen er. Stemningsrapporten fra NSOs landsmøte var spennende lesning for oss på Villa Eika som faktisk åpner studentavisen for noe annet enn quizen. Heldigvis går studentenes penger til å drive en avis som kan fortelle oss nøyaktig hvor dårlig studentbevegelsen forvalter studentenes penger.

Vi skal ikke lyve – selvfølgelig blir det sukk og tårers gnissel på Villa Eika når den triste tilværelsen vår blir tatt slik på kornet. Et øyeblikk løftes sløret fra øynene våre, og vi tvinges til å innse at til tross for uendelige festtaler, møtepils og lobbying på hotellrom er vi fremdeles bare en litt eldre og mer sliten versjon av de ungene som satt inne i friminuttet på ungdomsskolen. Kidsa som brukte fritida

på operasjon dagsverk, elevråd eller juleballkomiteer – i mangel på faktisk sosial status eller venner. Selvinnsikten varer heldigvis ikke lenge før vi kan ruse oss på neste møte med rektor eller kunnskapsdepartementet.

Vi på Villa Eika setter egentlig pris på å være skyteskiver som studentjournalistene kan spise de satiriske pennene sine på. De fortjener jo også et tidsfordriv mellom sommerjobbene i VG og Klassekampen. Noe å gjøre mens de øver seg opp til å bli akkurat passe sarkastiske og nihilistiske til å gjøre karriere i Natt og Dag. Vi er jo tross alt veldig opptatt av arbeidslivsrelevante utdanningsløp.

Dekningen av landsmøtet til NSO bekrefter det vi lenge har mistenkt – at politikk ikke selger. Så nå har vi plukket opp litt skrivebrev fra Universitas. Innstendige oppfordringer er byttet ut med sarkasme, og budskap er byttet ut med metaforer. Nå krysser vi fingrene og håper på at dette innlegget seirer der andre har feilet. At vi har knekt koden, valgoppslutningen på UiO går opp til 100% og regjeringen innfører 11 måneders studiestøtte. Nei vent, det siste har allerede skjedd takket være de svette nerdene som brukte sist helg i Lillestrøm.

Enighetstyranniet

Landsmøte

Vette Hedlund, Landsmøtedelegat ved UiO, Venstrealliansen

Fire dager i Lillestrøm skulle være det perfekte utgangspunkt for Norsk studentorganisasjon til å si klart i fra om hva studentene i landet krever av norske politikere. I stede minnet det om et styremøte i foreningen for konfliktsky, der uenigheter ble kvalt før de rakk å oppstå.

Når landsømtet er samlet har vi en unik mulighet til å fatte vedtak som sentralstyret ikke har mandat til å gjøre ellers i året. Likevel ble det banket igjennom å behandle fullstendig ukontroversielle resolusjoner. For finnes det egentlig studenter i Norge som ikke støtter kampen mot mobbing? Eller bedre studenthelsetjenester? Jeg tviler. Og å kaste bort verdifull tid, ettersom landsmøtet kostet over to millioner norske kroner, på å bekrefte at vi ikke liker mobbere er intet annet enn pinlig.

Det er direkte flaut at det fra ordstyrerbenken ble delt ut

skryt til landsmøtet for å ha brukt knappe 45 minutter på resolusjonsbehandling. For det var ikke mangel på alternative debatter vi kunne ta. Det var fra UiO-delegasjonen sendt inn både revolusjonerende miljøresolusjoner og en omfattende uttalselse om å kreve akademia unntatt fra TISA-avtalen. Diskusjoner et landsmøte verdig. Uavhengig om man som delegat er for eller mot disse forslagene, så er det kun et landsømtet som har muligheten til å definere hva NSO skal mene om dette. At vi velger å ikke gjøre det, fordi vi er mer opptatt av gratis lunsj og ledervalg, er et alvorlig sykdomstegn for en organisasjon som påberoper seg å snakke på vegne av nær samtlige studenter i Norge.

Studentstemmen pleide å være den tøffeste stemmen i samfunnsdebatten. Vi var den nye generasjonen som turte å si det vi mente. I dag er det ikke en gang lov til å si hva man mener til vår egen menighet. Man blir i stede møtt med kommentarer som «ikke ta opp dette, det blir så dårlig stemning». På landsmøtet skal man ikke ha andledning til å ta vanskelige debatter der vi vet det blir temperatur og konflikt, fordi det bryter med «la-oss-alle-være-venner»-prinsippet. Det taper studentene på. Det taper Norge på.

FORSKERINTERVJU

Tarm-professor: For å stoppe pasientenes diaré prøvde professor Tore Midtvedt å gi dem fecestransplantasjon. Og det funket!

Avføring som gjør deg frisk

Ett av de minst glamorøse forskningsfeltene kan inneholde flest svar på helseutfordringer. Hvis tarmfloraen gjør deg syk, kan avføring gjøre deg frisk.

Avføring

tekst Lina Christensen
foto Odin Drønen

Minst fire prosent av den norske befolkningen er plaget av irritable tarm. I Sverige er det flere,» sier Tore Midtvedt. Han er professor emeritus i medisinsk mikrobiell økologi ved Karolinska instituttet i Sverige og har siden 1993 forsket på tarmfloraens fysiologiske betydning. Da Midtvedt begynte å studere medisin tidlig på femtitallet var tarmfloraen, på litt gammelmodig norsk, kun beskrevet med en rad i pensum: Tarmbakterier utgjør inntil 50 prosent av fecesmasse og kan være av betydning for dens konsistens. –Det skjønte jeg var gærent. Du kunne ha hard eller løse mage og så betød det ingenting for deg, sier forskeren.

Han forsket seg etter hvert frem til at tarmfloraen betyr ufattelig mye mer både for helse og sykdom. Midtvedt forsøker seg på en enkel forklaring: –Når tarmfloraen mangler noe er den i ubalanse og du blir syk. Dette kalles en dysbiose. For å bli frisk igjen må den balanseres. Spørsmålet er om vi kan gjøre noe med den ubalansen? Forskeren tror at en ubalansert tarmflora kan føre til en lang rekke ulike tilstander. I følge Midtvedt forskes det i dag for eksempel mye på tarmbakteriers innflytelse på hjernen.

–Hittil har vi hatt mest suksess med å kurere irritable tarm. Det som er helt nytt og som vi forsker på nå er

autisme, sier han. Dette henger sammen med at tarmbakterier lager såkalt propionsyre. Hvis man sprøyter denne syren inn i ryggmargsvæsken til rotter, får de autistiske trekk, men når stoffet renner ut igjen, blir rottene normale.

–Før de får stoffet går rottene rundt, er sosiale og hilser på kompisene sine. Etter at de har fått stoffet gir de blaffen i kompisene og endrer helt måten å gå på.

–Hvis vi kan forandre på dysbiosen i tarmfloraen ved å endre propionsyren, kan det kanskje påvirke autisme, sier emeritusen.

Grunnen til at Midtvedt har hatt suksess med forskning på tarmfloraen er rene tilfeldigheter. På 1990-tallet slet en gruppe pasienter i Bergen med diaré som skyldtes bruk av antibiotika. De ble friske, men kom alltid tilbake etter et par uker.

–Finn på noe Tore, sa en kollega i Bergen. Det eneste jeg fant på var å gi dem avføring, noe som var nesten helt ukjent på den tiden. Det er dette som kalles fecestransplantasjon. Det betyr at frisk avføring føres inn i kroppen via en slange.

–Det kommer ned snille bakterier som erstatter de slemme, du blir bakteriefri og tarmfloraen blir balansert igjen, forklarer han.

Men fecestransplantasjonen krevde en donor. Til slutt fant de en ung og frisk giver med avføring uten farlige bakterier og parasitter. Annenhver pasient fikk enten en blanding av fecesen eller antibiotika. De som fikk feces ble friske, mens de som fikk antibiotika gikk ut og inn ut av sykehuset.

–Etter hvert ville ikke avføringsleverandøren fortsette

lenger. Vedkommende var redd for at det skulle bli kjent på byen, sier forskeren.

Donoren ble med det historisk og deler av vedkommendes avføring har i stedet siden blitt spart og lagret på Karolinska, i et såkalt næringsmedium der Midtvedt og kollegene dyrker bakterier en gang i uken.

–Nå jobber vi intensivt med å få det i kapsler. Vi har kontaktet ulike pilleproduksjonsfirmaer, men når de hører at det er en blanding som egentlig stammer fra avføring, har de ikke så lyst til å involvere seg, sier han.

Professor emeritusen tror dette bare er begynnelsen. Om fem år vil han man kanskje kunne gi spesifikke fecesblandinger til de ulike tilstandene, mens det om ti år kanskje vil være mulig å justere tarmfloraen individuelt.

–Hadde jeg vært ung, hadde jeg lagt alt til side og bare begynt å studere det feltet. Tarmfloraen påvirker vår sinnstilstand, vår kropp og så utrolig mange tilstander, sier Midtvedt.

- Tarmflora: Bakterier og andre mikroorganismer som finnes naturlig i tarmen hos mennesket.
- Dysbiose: Når tarmfloraen er i ubalanse og man blir syk. Når tarmfloraen er i balanse kalles det eubiose.
- Fecestransplantasjon: Når frisk avføring benyttes for å balansere en tarmflora som ikke er frisk.
- Propionsyre: En type syre som blant annet brukes som konserveringsmiddel i matvarer.
- Næringsmedium: Preparat til å dyrke mikroorganismer i.

utenriksredaktør: **Knut Arne Oseid**
oseid.knut@gmail.com 90 09 0332

UTENRIKS

Svart muslimsk kvinne blir studentleder

STORBRITANNIA: Malia Bouattia vant i forrige uke det prestisjefulle ledervervet i studentunionen i Storbritannia (NUS) og blir dermed landets første muslimske, svarte og kvinnelige studentleder. Bouattia er kjent for sitt sterke Palestina-engasjement og arbeid med boikott av Israel, skriver In-

fofada. I Storbritannia regnes hun for å være kontroversiell blant jødiske grupper og Israel-vennlige. Sammen med NUS har Bouattia stått i spissen for å provosert flere eminente personer som den israelske presidenten Benjamin Netanyahu og Storbritannias statsminister David Cameron.

SKJERMEDUMP: TWITTER

Skuffet: Libyske «Amna», som ønsker å være anonym fordi hun frykter for egen sikkerhet, måtte skifte studieretning da hun kom til Norge. Hun håper at hun med tiden vil kunne flytte tilbake til Libya og fullføre studiene hun startet der. Nå må hun studere noe helt annet i Bodø.

Fra bombing til

Libyske «Amna» fikk studieplass i Bodø, tre år etter at Norge ledet an i NATOs bombing av landet hennes med bombefly sendt fra samme by.

Studentaktivisme

Tekst Agnes Østengen
Foto Siri Ø. Eriksen

– Jeg er forvirret. Norge bidro til krigen i Libya med bombefly. Nå vil de styrke meg gjennom utdanning. Det er et paradoks, sier Amna.

Hun kom til Norge i 2014 gjennom programmet Students at risk (Star), som tilbyr studentaktivister som blir nektet å studere i hjemlandet mulighet til å fullføre studiene sine ved et norsk lærested. Ordningen er initiert av Norsk studentorganisasjon

(NSO), Studentenes og akademiskernes internasjonale hjelpefond (SAIH) og Utenriksdepartementet (UD). Amna ønsker å være anonym fordi hun frykter for egen sikkerhet.

Tiden før borgerkrigen husker hun godt. En fredfull tid, ifølge henne selv.

– Politisk fredfullt var det likevel ikke. Vi levde under Gadaffis diktatorvelde. Men alle hadde friheten til å studere. Utdanning var gratis, og det var til og med flere kvinner enn menn som studerte, forteller hun.

Fra eliteskole til Bodø

Da borgerkrigen brøt ut, ble Amnas liv snudd på hodet. I juni 2014 ble universitetet hun studerte ved stengt, og hun ble tvunget til å sette studiene på vent. Da hun fikk tilbud om å få studere i Norge gjennom et Star-stipend, takket hun ja. Men det viste seg at hun måtte gjøre helomvending på studiene.

– Det er veldig spesielt at jeg må ta en bachelor i biologi. Men det var det eneste valget jeg fikk, forteller hun oppgitt til Universitas.

Av hensyn til Amnas anonymitet skriver ikke Universitas hva hun studerte i hjemlandet, men biologi var et helt nytt felt for henne.

Det var ekstra skuffende fordi planen var å fortsette å studere

det hun gjorde i Libya. Hun hadde fått stipend fra en anerkjent eliteskole i England, men ble nektet visum. Derfor måtte hun ta til takke med biologistudier i Bodø, byen hun forbinder med bombeflyene.

For dårlig tilbud

Therese Eia Lerøen, leder i NSO, legger ikke skjul på at prøveordningen har mangler, og håper at historier som Amnas ikke vil gjenta seg dersom ordningen blir permanent.

– Dette er en prøveordning som noen få institusjoner er med på. Men hvis ordningen fortsettes, bør det være slik at flesteparten av studentene skal få fortsette på det studiet de har gått i hjemlandet, sier Lerøen.

Hun tror også at det dårlige tilbudet for Star-studentene bun-

ner i at altfor få studier tilbys på engelsk.

– Hvis man har et ønske om å gi flere internasjonale studenter mulighet til å studere i Norge, bør man utvikle flere engelske studier, sier hun.

Håper på permanent ordning

Nour fra Homs i Syria er mer fornøyd. Han hadde en bachelorgrad i farmasi, og tar nå en master i biokjemi ved Universitetet i Stavanger.

Han synes det er bra at det finnes stipendordninger som Star, men mener det er alt for få av dem. Nå håper han at ordningen blir permanent, slik at flere får muligheten til å velge utdanning framfor krig.

– Mange i Syria vil bare ha en

Professor kastet klærne i protest

UGANDA: En video av en universitetsansatt antropolog har skapt kontroverser og gått viralt i Uganda. Professor Stella Nyanzi ved Makerere Institute of Social Research svarte med nakenstunt foran kameraer og studenter da hun ble låst ute av hennes kontor, visstnok av hennes sjef, fordi Nyanzi nektet å undervise og kun ønsket å

forske. Forholdet mellom professoren og hennes sjef skal være bunnet ut i en dypere uenighet om interne forhold på instituttet. Alenemoren sa til reportere at stuntet var planlagt i lang tid og at hun hadde øvd på nakenscenen foran sine tre barn. Nyanzi er kjent for sosial aktivisme og for å provosere med nakenhet, skriver nettsiden Redpepper.

Vil løsrive seg fra Kina

HONG KONG: Studentaktivistene som i 2014 okkuperte gater og ledet an de massive demokratiprotestene, kjent som Umbrella-bevegelsen, tar steget videre og danner eget politisk parti i Hong Kong. Partiet Demosisto ønsker å endre det politiske klimaet i Hong Kong og kjempe for uavhengighet fra Kina. – Folket i Hong Kong skal få be-

stemme vår fremtid, ikke kommunistpartiet, sier leder av Demosisto Joshua Wong til University World News. Analytikere tror halvøyas politiske klima vil endre seg markant om studentaktivistene vinner seter i det kommende lokalvalget.

FOTO: LISE BLEKASTAD

Håpefull:Syriske Nour håper at Star-ordningen blir permanent og utvidet til flere europeiske land, slik at flere får muligheten til å studere.

utdannning

utdanning. Hvis de ikke blir tilbudt det i noe annet land, vil de i verste fall finne på å dra tilbake til Syria for å krige. Ofte er utdanning det første man spør om, selv før mat, sier Nour.

UD kan ikke gi noe klart svar på om ordningen vil bli permanent. Det skal vurderes i slutten av året.

– Slik får vi et best mulig grunnlag for å vurdere hvorvidt ordningen bør videreføres, og i så fall i hvilken form, sier Astrid Sehl, rådgiver i UD.

Usikker framtid

Planen er at Star-studentene skal dra tilbake til hjemlandet når de har fullført studiene i Norge. Men for Nour og Amna er det virkelighetsfernt. Kaos herjer i hjemlandene deres og de aner ikke hva de

skal gjøre etter studiene i Norge.

– De studentene som har eventuelle beskyttelsesbehov etter endt studieopphold og søker om oppholdstillatelse, vil bli vurdert av utlendingsmyndighetene på vanlig måte, sier Sehl i UD.

Likevel håper Amna og Nour en dag å kunne reise hjem.

– Når drapene tar slutt, vil jeg dra tilbake. Nå står Syria i fare for å få en generasjon uten utdanning. Derfor vil jeg og andre akademikere returnere, slik at vi kan gjenoppbygge landet, sier Nour.

amosteng@universitas.no

Students at risk

- En prøveordning initiert av Norsk studentorganisasjon (NSO), Studentenes og akademikernes internasjonale hjelpefond (SAIH) og Utenriksdepartementet (UD).
- Skal gi utenlandske studenter som blir hindret å fullføre studiene sine i hjemlandet, muligheten til å gjøre det i Norge.
- Administreres av Senter for internasjonalisering av utdanning på vegne av UD.
- Ordningen gjelder for studenter som aktivt har jobbet for å fremme menneskerettigheter og demokratisering.
- Etter planen skal studentene dra tilbake til hjemlandet etter endt utdanning.

Barsk: Ingenting er som å drikke kaffe fra en kopp med bilde av Putin i bar overkropp.

Melding hjem

Tekst og foto: Signe Rosenlund-Hauglid

Friterte sanksjoner

RUSSLAND (UNIVERSITAS): Amerika hevner seg på sin motpart i øst ved å ta fra dem burgerne. I hvert fall for en stund.

Det regner i Moskva. Byen som tidligere ble farget av sovjetisk stormannsgalskap og kommunismens feilslåtte masseproduksjon. Blokker og butikker virker tilfeldig plassert, uten en bygningsplan som sørger for friområder mellom de utvaskede husveggene. Enkelte steder ruver gigantiske, firkantede bygninger. Monumenter til minne om den tidligere diktatoren, Josef Stalin. Han bygde dem for å hylle sin allmektighet. Moskovittene kaller dem Stalin-høyhus eller Stalinskije vysotki. I dag er de blitt hoteller, universitetsbygg og bolighus, for dem som ønsker en ekstra robust fasade.

Gatene er fulle av folk som haster forbi på trange fortau. Paraplyene er for store, slik at vi må løfte hodet mot vinden for ikke å gå rett inn i dem som kommer motsatt veg. Sentralt i hovedstaden, på motsatt side av Pushkin-plassen, ligger en stor McDonald's. Menneskene som virrer ut og inn fra restauranten tenker kanskje ikke over bygningens symbolske verdi. Under sovjets fall i 1991 var denne McDonald's-restauranten den første vestlige kjeden som etablerte seg i Russland. Et tegn til den amerikanske kapitalismen, midt i alt det grå.

Da situasjonen mellom Russland og Vesten tilspisset seg grunnet Putins krigføring i Ukraina ble denne McDonald's-restauranten stengt i 90 dager. Kjeden har uttalt at det ikke skyldes konflikten. Likevel har stengingen blitt et

«Om du punger ut 500 kroner kan du vandre fornøyd til hotellet med en original Putin-hoodie.»

symbol på det betente forholdet mellom Russland og USA. Russlands absurde svar var en butikk med høye glassdører som solgte et stort utvalg T-skjorter, med ingen ringere enn president Putin som motiv. Om du punger ut 500 kroner kan du også vandre fornøyd til hotellet i en original Putin-hoodie. På en regnværsdag som denne er det synd de ikke selger paraplyer.

Etter tre måneder kunne Moskvas innbyggere igjen nyte fritert mat. Noe det ser ut til at moskovittene er fornøyd med, der de kommer ut i regnet, bærende på de velkjente posene. Ukraina-konflikten er uløst, men presidentens popularitet vokser. Putin er macho-mannen som tar tilbake det som tilhører Russland. Han lar seg ikke manipulere av press fra EU. Derimot har han tydeligvis latt seg fotomanipulere inn i rekke effekter. Blant annet ridende på en sibirsk bjørn i bar overkropp på kaffekoppen. Den skal jeg ta med hjem og varme hendene rundt.

universitas@universitas.no

anmelderredaktør: Pia Sandved Berg
pia.sandved@universitas.no 955 50 988

ANMELDELSER

Plate:

Forvirret bridgeblanding

Fråtsere forspiser seg.

I **progmusikkens** godtebutikk er valgmulighetene enormt mange. Band som Glutton kan plukke musikalske referanser av alle slag, og har i forhold til mange andre sjangerbevisste band rene Godisfabriken å boltre seg i. Blindernbandet fyller godteposen i overkant full i *Fool's Gold*. Dette 16 minutter lange postprog-verket er første del av en serie som skal bli til skiva *Outliers*, og prosjektet kommer skjevt ut allerede fra start. En utgivelse som dette følger helt spesielle premisser og spilleregler, men tross at sjangeren er avansert og kravstor av natur, forsvinner den gode lytteropplevelsen i den grådige kvartettens ambisiøsitet.

Med en mystisk Pink Floyd-inspirert 70-tallsballade, innledes utgivelsen med den seks minutter lange delen «Color-Code Advice». God låtstruktur, sound og kreativt gitarspill kunne gjort dette til en sterk låt. Men en i utgangspunktet god melodi blir dessverre forsvunnet med slurvete timing og tempofølelse. Dette er synd, for vokalistene er inne på noe bra med sin seige og spisse syngestil. Når det imidlertid blir vanskelig å oppfatte om den nesten konsekvent lave tonehøyden og varierende timingen er med vilje eller ei, kommer det låta mer til skade enn til gagn.

I «Wrek the Stage, Make a Scene» forsvinner alle hemninger

Fool's Gold

Av: **Glutton**

Plateselskap: **Sloth recordings**

i godtebutikken. Glutton plukker med seg legendariske rockehooks, atonal gitareufori og jazzklubb-aktig pianoimprovisasjon og blander det sammen med blender. Resultatet er ikke en vel-kuratert pose Godt og Blanda, men heller en litt forvirret Bridgeblanding. De spredte musikalske referansene skaper mer oversvømmelse enn de utfyller hverandre. Det blir da i overkant passende å påpeke at ordet «Glutton» betyr én som fråtsrer, og at postprokkvartetten kunne hatt godt av litt mer dydig måtehold.

Lettelsen er stor når «Wrek the Stage, Make a Scene» drar ut i det som henter til en skikkelig rockelåt, med et tydelig og befriende refreng. Det klinkes til fra trommisen, og Glutton viser at det bor potensiale i dem. Men like kjapt som den kom, forlattes den gode energien til fordel for psykedelisk ballade i «Roll the Dice», som avslutter utgivelsen med enda mer nitrist synging. Skryt skal bandet ha for dynamikk og tekstmessig rød tråd, men slikt bærer ikke musikk alene. *Fool's Gold* er ingen høyde fra Glutton, som burde plukket litt mer varsomt i godishyllene.

Morten Oftedal Schwencke
mortensc@universitas.no

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

Radio Nova

Mandag

06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Novarkivet
10.00: Das Kapital
10.30: Novamusikk
11.00: A-lista
12.00: Novamusikk
19.00: Bra Trommis
20.30: Sort Kanal
21.30: Lillesalen konsertserie
22.00: Overkill
23.00: Rolige Vibber
23.30: Électronique
00.00: Fri Form Radio

Tirsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Vitenselskapet
10.30: Grenseløst
11.00: Teknova
11.30: Novamusikk
21.30: Dag for dag

Onsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Tekstbehandlingsprogrammet

11.00: Novamusikk
16.30: Snakker ikke norsk
17.30: Novamusikk
19.00: Kvepels
20.30: Country Barn
21.00: Spillmatic
22.00: Funkiga Timmen
23.00: Neu

Torsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Nova Noir
12.00: Det Fiktive Selskab
17.00: Ærlig talt

Fredag

06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Opplysningen 99.3
11.00: Nyhetsfredag
12.00: Radiotjenesten
12.30: Skallebank
13.00: Novamusikk
19.00: Nova Nedstrippa
20.00: Goodshit
21.00: Nova Amor
22.00: Dub Dubhead
23.00: XO Hiphop

Lørdag

01.00: Novanatt
09.00: Best of Frokost
11.00: Novamusikk
16.00: Reserverbenken
17.00: Lillesalen konsertserie
18.00: Pils og plater

Søndag

01.00: Novanatt
07.00: Tanketog
12.00: Dokunova
12.30: Klagenemnda
14.00: Du skulle ha vært der
15.00: Sorgenfri
16.00: Snakker ikke norsk
17.30: Novamusikk

Bok:

Lovende forfatterdebut

Dukkemesteren preges av nybegynnerfeil, men underholder leseren hele veien. Dukkemesteren er Ingéla Sølvsbergs første bok, og er blitt sluppet i det som må være blant verdens tøffeste bokmarked – det norske krimbokmarkedet. Boken beskriver en rekke groteske hendelser, som ved tilsynelatende ikke virker å ha noen sammenheng. Hovedkarakteren, etterforsker Carsten Børresen, er en klassisk «krimprotagonist med problemer på hjemmebane», og spiller sin rolle godt.

Tidlig i boka er det tidvis uklart hvilke karakterer som hører hjemme hvor, på tross av at disse presenteres omstendelig, ofte med fullt navn. Dette kan skyldes en fersk, og urutinert forfatter, men sammen med et litt gjentakende språk skjemmer det boka, og bidrar til et noe uferdig helhetsinntrykk. En del av dette kunne trolig vært unngått med litt tettere oppfølging fra en redaktør.

Positivt er det derimot at hovedkarakteren er sjarmerende og gjenkjennelig, og akkurat passe årvåken. Hans forsøk på å balansere jobb og privatliv er klisjéfullt, men relaterbart. Måten han møter disse problemene på gjør ham menneskelig. Også mange av bifigurene er gode ledsagere gjennom historien,

Dukkemesteren

Hvem: **Ingéla Sølvsberg**

Forlag: **Publica bok**

og fungerer godt i samspill med etterforsker Børresen. Bokas plott er tilsvarende godt planlagt, og det føles ikke åpenbart halvveis ut i boka hva som er løsningen på de opptil flere parallelle gåtene leseren blir presentert. At handlingen er lagt til innlandet – området rundt Gjøvik – er en forfriskende avveksling.

Tross noen feiltrinn er dette en solid debut.. Boka krever akkurat passe mye av leseren, forteller en solid historie, og løser denne på en måte som gjør at spenningen aldri helt slipper taket. Leseren underholdes gjennom hele boka. Epilogen åpner for en oppfølger, og med de gode ideene og figurene fra *Dukkemesteren*, kombinert med en mer erfaren forfatter, kan en eventuell bok nummer to bli fulltrefferende debuten kunne ha blitt.

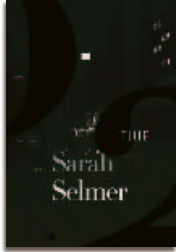
Joakim P. Berg
universitas@universitas.no

Vaklende på gal grunn...

Skjønnlitteraturen har lang tradisjon for å skildre psykiske lidelser. Beskrivelser av virkelighetsbrist er et gjentakende og ikke minst potensielt virkningsfullt litterært fenomen. Sarah Selmer skriver seg inn mot en slik tematikk i sin siste diktsamling, men teksten vakler når den skal formidle sykdomserfaringen i et poetisk språk.

Utgivelsen Tjue beskriver en tilværelse innenfor veggene til en psykiatrisk institusjon. Bokens jeg er preget av symptomene det selv beskriver at det har, og galskapen fremstår nesten selvreflekterende. Den sykes beskrivelse av hverdagen er flytende og preget av metaforiske betraktninger, men tiden som går markeres tydelig i teksten av at ukene nummereres: *Uke seks: noen avlytter telefonen / og jeg ringer PST / I journalen skriver psykiateren / svar på svar / med to streker under*

Det er et fint grep når dikt-jeget etablerer en, riktignok tilsynelatende, konkret virkelighet utenfor institusjonen. Det foregår bygningsarbeider som dikt-jeget følger med på og som ferdigstilles mot slutten av diktsamlingen, og sykdommen utvikles parallelt med konstruksjonen av bygningene på utsiden. Det oppstår også spenninger i motsetnin-

TJUE

Forfatter: **Sarah Selmer**

Forlag: **Gyldendal**

gene mellom jegets paranoia og nær kliniske beskrivelser av symptomer ved sykdommen: *Jeg leser i håndboka: / anhedoni er tap av emosjoner / alogia er tap av språk*. Men det er nettopp her i tekstens kjernetematikk at den skurrer mest, og forklaringen av jegets sykdom fremstår noe påtatt i den insisterende spenningen mellom diktjegets selvframstilling og medisinske begreper. Jegets stemme er også på ustødig grunn fordi språket det formidles i fremstår noe forslitt: *Jeg er geografi / jeg har reist sør for forstanden / og nord for impulsen*.

Slik blir beskrivelsen av et sykdomsforløp i Tjue forstyrret både av en overtydelig annektering av fagterminologi, og en metaforbruk som nokså ofte nærmer seg klisjeer. Om man som Selmer velger å skrive seg inn i en såpass lang tradisjon bør man sørge for å ha noe nytt å komme med. Hvis ikke ender man opp med noe som Tjue: Et parentes.

Vida Sundseth Brenna
anmeldelser@universitas.no

Ida Lyngstad Wernø, journalist

Ukas anbefaling

Beauty er tilbake!

Hva: **Avstres-sing med Beauty**

Hvor: **Humanistisk fakultet, UiO**

Hvem: **Stu-denter uten pelsallergi**

Mot slutten av mai kommer terapihunden Beauty tilbake til Humanistisk fakultet for å redde høyspente studenter fra sammenbrudd, og med sine myke labber skal Beauty dra pasientene sine ut av en stressende hverdag og med inn i en mindfulness som bare en Bor-

der Collie som henne kan fremkalle. Hun har utdanning fra terapihundskole, og erfaring fra både omsorgssenter og bibliotek. Beauty kommer 23. og 24. mai, og for å få oppleve hennes beroligende nærvær må man melde seg på via HF's nettsider.

Ida Wammer, journalist

Ukas advarsel

Søndagsåpne butikker

Hvor: **Sen-trert innen-for ring 2**

Hvem: **Tilsy-nelatende alle**

Idet du manøvrerer høyrefoten over dørstokken opphører all nestekjærlighet, svetteklimaet er tropisk og tilstanden er tilnærmet identisk som i den tyrkiske nasjonalforsamling. Du er på en søndagsåpen butikk. Estimert handletid er cirka 40 minutter, hvorav 35 av dem er tiden du bruker på å

bane deg fra inngangsparti til kasse. På veien er det derfor tid for de store spørsmål: har alle her inne blitt stekt på litt svak varme, slik at grunnleggende sosiale antenner smeltet – eller skyldes det utelukkende at ernæringsbehovet senker ellers siviliserte mennesker til det aller mest primitive?

Film:

Skjermdump fra Pyromanen

Kan jeg like gjerne gå for langt

Sørlandsgutt blir pyroman i en psykologisk overforenklet, men visuelt vakker film.

Pymanen er en adaptasjon av Gaute Heivolls roman *Før jeg brenner ned*. Den forteller om en liten sørlandsby på slutten av 70-tallet der brannmesterens sønn, Dag, blir pyroman og setter fyr på 10 hus i løpet av en måned. Vi følger Dag når han tenner på bygninger om dagen og når han slukker dem med sin far og brannmannskapet på natten.

Publikum er hele tiden klar over hvem pyromanen er, spenningen i filmen ligger derfor i om (eller når) han vil bli avslørt. Fortellingen forsøker også å forklare guttens pyromani med en klisjéfylt og overforenklet logikk: Guttene er smartere enn sine jevnaldrende og det er ingen jenter som vil kline med ham. Derfor blir han sint og tenner på hus. Man skulle trodd at ondskapen og galskapen kunne blitt drøftet litt mer intelligent i en tid der unges voldelige radikalisering har blitt et stort samfunnsproblem.

«Pyromani gjør seg visuelt godt på film; dansende flammer er estetisk forlokkende. Hvem av oss har ikke lekt med ild?»

Pyromanen

Regi: **Erik Skjoldbjærg**

Med: **Trond Nilssen, Agnes Kittelsen, Henrik Rafaelsen, Per Frisch, Liv Berhoft Osa.**

Scenene der pyromanen tenner ild er filmens sterkeste. Trond Nilssen spiller strålende når han stirrer inn i ilden med øyne fylt av lengselsfullt vanvidd. Han formidler Dags

sårbarhet og behov for anerkjennelse på en måte som nesten dekker over filmens øvrige psykologiske plattheter. Nilssen spiller med stor intensitet mens han råner rundt på Sørlandets søvnige landeveier. Her har regissøren brutt tidskoloritten med vekslende hell, og brukt Honningsbarna: «Kunne sikkert blitt en ny Gard Støre/Men har for lyst til å Scarface/dritt ut av alt/Kunne sikkert rocka middelklassedråmman/ryddig i sømman/Men vi forblir de utakkne mliges sønnan/Når vi først er her kan vi like gjerne gå for langt». Parallellen mellom Dag og nåtidens protester mot et konformt samfunn. Sant nok; ungdomsopprør er ikke noe nytt. Men å dra en parallell mellom pyromani og folkelig sørlands-punk blir ganske søkt,

Pyromani gjør seg visuelt godt på film; dansende flammer er estetisk forlokkende. Hvem av oss har ikke lekt med ild? Den visuelle kraften legger en ekstra dimensjon til pyromanien slik den er beskrevet i *Før jeg brenner ned*. Romanens stillferdige fortellerstemme har imidlertid forsvunnet fra filmen. Det har også de selvbiografiske elementene fra Heivolls liv, som utgjør en stor del av romanen. Filmen taper ikke noe på denne utelatelsen, men lar seg heller ikke redde.

Ingeborg Misje
anmeldelser@universitas.no

Kulturkalender

4 ons Fiktivt Forlag presenterer Litterær salong

Litterær salong er et arrangement i regi av førsteårsstudentene på Tekst og skribent ved Westerdals Oslo ACT. Her skal de fremføre egenproduserte tekster. Studentene feirer også at de har stiftet sitt eget forlag – Fiktivt Forlag. «Et ydmykt alternativ til den etablerte bransjen.» Ryktene vil ha det til at forlaget skal gjøre for bøker det Skam gjorde for TV. Hva nå enn det skal bety. Gamle Museet, kl. 18.00

6 fre Lanseringsfest for Natt og dags mai-utgave

Oslos nest beste gratisavis har slippfest. Begynner i bakgården med «hyggelige overaskelser», og fortsetter både ute og inne til både sommeren og magasinet er lansert. Lurt å komme tidlig. Revolver, 20.00, Gratis

6 fre Standup på Samfunnet

Nok en gang inviterer Samfunnet til standup, og lover en kveld fylt med latter, god stemning og glede. Kom tidlig om du vil ha sitteplass. Kveldens komikere: Jørgen Evensen, Fredrik Sjaastad Næss, Kim Michael Hafskjær, Henrik Gjøn, Martin Lepperød, Maria Stavang Samfunnet Bislet, 21.00. Gratis

7 lør Gratis knivsliping ved Mathallen

For godt til å være sant? Nei! Ta med den ene, gode kniven du knabba da du flyttet hjemmenfra, og få den skarp som et samuraisverd. Den blir håndslippt på våtstein, mens du venter, av en av Norges beste knivslipere, Harald Andersen. Obs: Maks én kniv pr. pers, ellers koster det penger. Skarpe Kniver ved Mathallen. 11.30– 15.30. Gratis.

7 lør Oslo Vegetarfestival

Velkommen til Oslo Vegetarfestival 2016! Arrangementet lover en helg full av det beste vegetarverdenen har å by på. Smak mat fra Norges beste vegetarkokker, lær å lage nye retter på kokkekurs og bli inspirert på spennende foredrag. Eller meld deg på speed-dating og treff andre fantastiske mennesker. Doga Norsk design- og arkitektursenter/ Kulturkirken Jakob, 11.00–20.00

7 lør Kuslipp på Bygdøy kongsgård

Etter en lang vinter på bås, er all buskape klar for sommerbeite utendørs. Bygdø kongsgård og Tine ønsker velkommen til en dag med åpent f-jøs, salg av økologisk mat, hopping i høyet og pinnebrødsteiking. Og ikke minst, selve høydepunktet, kuslipp. Bygdø kongsgård, 11.00 – 16.00. Gratis

Gi oss beskjed om arrangementer på epost: universitas@universitas.no

Ad notam

Universitas oppsummerer uka

Brente studenter

Orkla kunne denne uken meddele at salget av Grandiosa har gått til himmels. Aldri før har nordmenn konsumert mer papplater enn nå. Samtidig har brannutrykninger til SIO-boliger aldri vært flere. I gjennomsnitt hadde én av 20 studentboliger brannutrykning, det er en klar rekord. Ad notam har stiftet en gravejournalistisk dugnad av verdens beste journalister for å finne ut av saken. Etter flere uker med graving, avhør og utspøringer har arbeidet vist seg å bære frukter. Nærmere bestemt en lekkasje på over 11 millioner dokumenter fra SiO. Det er mer enn to terrabyte, det. Ja, du leste riktig. Over 11 millioner! Konklusjonen i dokumentene er:

– Ja, det er en sammenheng mellom salget av pizzaen Grandiosa og antall brannutrykninger til SIO-boliger.

Viking i vinden

I følge forsker Liv Bøyle har flere vikingkonger gått under radaren til historikere. Nå har hun skrevet en egen bok om de noe mer ukjente kongene som en gang regjerte Norge.

– En av disse var kong Harald Plattfot som regjerte fra 940 til 945. Han er totalt ukjent, men det kan være fordi han bare regjerte i fem minutter, mens Eirik Blodøks var på toalettet. Harald Plattfot satt da kroken på toalettdøren slik at Eirik ikke kom seg ut. Det tok dessverre ikke lang tid før Eirik fikk hamret seg gjennom både døren og Harald, forteller Bøyle.

En annen av de glemte kongene har også gitt navn til det kjente trikkestoppet Olav Kyrres Plass. Det hele begynte med en drikkelek.

– Halvbein Bakrus derimot regjerte fra 1066 til 1093.

– Men var ikke det Olav Kyrre som regjerte da?

– Jo det stemmer, men Halvbein Bakrus tok Olav Kyrres plass hver gang Olav var i bakrus. Her er det forresten en liten navneforveksling ute og går. Olav het egentlig Olav Bakrus mens Halvbein het Olav Kyrres Plass. En annen ukjent konge var Harald Hårfarge. Han regjerte flere hundre år før Harald Hårfagre, han var den første kongen som hadde grønt hår her i landet. I dag er han mer kjent som Harald Grønningen.

– Aha, men hva gjorde han?

– Han gikk på ski.

– Nei, jeg mener Harald Hårfarge.

– Åja, han kjempet mot ville barberer som kom fra Østmarken.

– Barbarer mener du vel?

– Nei, jeg mener barberer. Men de brukte jo litt hårdere metoder den gangen. De rev jo av håret til folk. Den gang hadde man ikke sakser og kammer, så man brukte revesakser og torturkammer. Harald Hårfarge selv ble forresten en svært habil saksbehandler, forteller Bøyle.

– Aha, da tror jeg vi sier takk til deg, Liv Bøyle...

– MEN! Det er forresten vanskelig å komme utenom Magnus Lagetbøtter.

– Åh, hvorfor er det vanskelig å komme utenom han?

– Han var jo to meter bred.

Vi spør

av Boom Lorizzle

Put your hands in the air!

Forrige uke uttrykte Universitas’ utenriksredaktør, Knut Arne Oseid, sin vrede over at studenter rekker opp hånden for den minste lille ting i forelesning. Denne uken har Linn Skyum, nestleder for Liberale studenter tatt til motmæle.

– Hei! Philip fra Universitas her. Du har skrevet et debattinnlegg denne uken, hvor du går i strupen på vår egen Oseid. Har du tid til en liten prat?

– Det går fint!

– Du har jo en bakgrunn fra Unge Venstre, dette er ikke bare en partipolitisk refleks? Alle vet jo at Venstre er kranglefantenes parti

– Absolutt ikke! Dette var noe jeg skrev på eget initiativ, noe jeg mener helt personlig.

– Du skriver at deltagelse er den mest effektive læringsformen; og at studentene må få muligheten til å ytre seg. Vel er Venstre individets parti, men er det ikke litt drøyt at én student i en forelesningssal på 200 skal få utfolde seg fritt?

– Det handler ikke nødvendig å utfolde seg fritt, men om å utfolde seg kritisk. Men nei, én skal ikke kunne ha mulighet til å utfolde seg fritt i forelesning, men én elev skal

heller ikke ha mulighet til å definere hvordan andre lærer best.

– Men du, helt ærlig. Jeg ser at du går utviklingsstudier. Hadde du ikke blitt litt irritert om noen rakk opp hånda og spurte om hva UNICEF betydde?

– Jo, men det er ikke det det handler om. Jeg er villig til å overse den ene deltakeren som spør dumme spørsmål, mot at vi andre kan få stille de mer kritiske spørsmålene. Et viktig poeng er at jo flere som tør å stille spørsmål i forelesning, så er det enklere for foreleserne å være ordstyrer.

– Hva med NORAD?

– Da tenker jeg at foreleseren kan svare på det med én setning og henvise til google.

– Hva hvis noen lurar på hvorfor det står så dårlig til å sub-Saharisk Afrika?

– Det er jo egentlig veldig interessant! Det er et spørsmål som hadde vært interessant å høre svaret på fra foreleser. Et helt relevant spørsmål.

– Hva om noen lurar på hva som er greia med VTOer igjen?

– Jeg ser hva du mener, men dette er noe som foreleser kan enkelt styre unna ved å vise til google eller andre søkemotorer. Det er ikke et stort problem, og det skjer utrolig sjeldent.

– Du skriver «Spoiler allert; studenter studerer ikke for å ta eksamen.» Så hvorfor studerer du egentlig utviklingsstudier?

– Fordi det er det som interesserer meg...

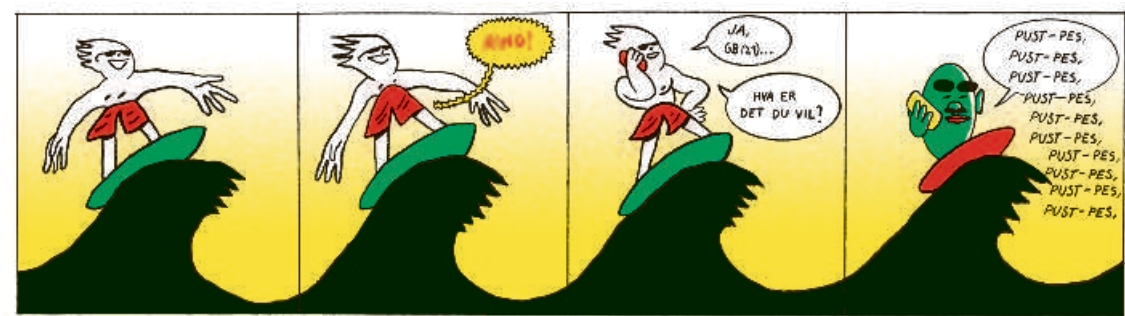
– Spoiler allert! Dette kommer på baksiden. Her er et kritisk spørsmål; vil du vurdere din stilling som nestleder i Liberale studenter og kranglefant?

– Haha, nei! Jeg kommer nok ikke til å trekke meg fra nestleder vervet, men jeg skal vurdere å foreslå podcasting av alle sentralstyremøter så jeg kan hoppe over alle de irriterende spørsmålene.

baksiden@universitas.no

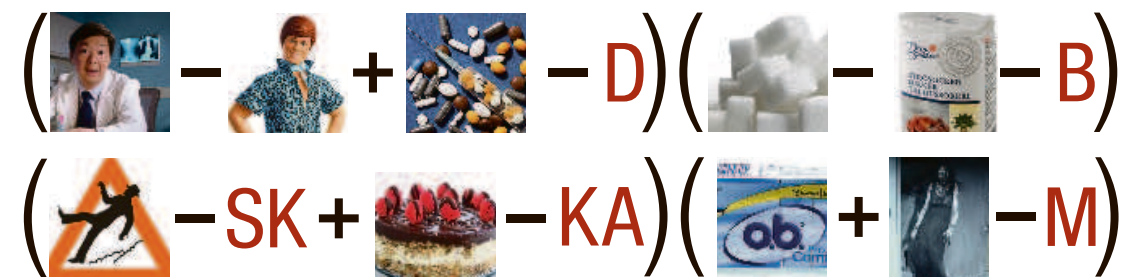
GB(21)&Co

av Erlend Peder

Rebus

av Thea Bech

HINT: yes we can. Send løsning til liseblekastad@gmail.com
FORRIGE UKES LØSNING: «Er det du som har hooka med Jay-Z?» Det klarte blant andre Henrik!

UniversitasQuiz

av Anders R. Erikstad, Vegard R. Erikstad
Tidligere juniornorgesmestre i quiz

1. Hva heter Norges sentralbanksjef?
2. Hvilket av disse lagene har Egil «Drillo» Olsen ikke trent: Vålerenga, Fredrikstad, Irak, Lyn, Frigg, Aalesund, Skeid, Norge eller Wimbledon.
3. Hvilke karakterer i Olsenbanden ble spilt av henholdsvis Aud Schønemann, Carsten Byhring, Sverre Holm og Arve Opsahl?
4. I hvilket år skjedde følgende ting: Phillips offentliggjør det første oljefunnet den norske delen av Nordsjøen, Klassekampen stiftes, Led Zeppelin gir ut albumet Led Zeppelin II og den såkalte fotballkrigen mellom Honduras og El Salvador bryter ut.
5. Nevn én av de tre røde gatene i den norske utgaven av brettspillet Monopol.
6. Hvilken by i det nordøstlige Spania er kjent for festivalen San Fermin, festivalen der okseløpet er en sentral del?
7. Og hvilken amerikansk forfatter skrev romanen *Og solen går sin gang*, der deler av handlingen er lagt til denne byen under festivalen?
8. Hvilken britisk forfatter ble portrettert av Nicole Kidman i filmen *The Hours* fra 2002? Kidman mottok en Oscar for beste kvinnelige birolle for rollen.
9. Hva står forkortelsen NASA for, med tanke på den amerikanske romfartsorganisasjonen?
10. Hva er navnet på tv-spillserien som ble skapt av japaneren Hironobu Sakaguchi, hvor spill nummer 15 i serien skal komme ut i september i år?

1. Øystein Olsen
2. Skeid
3. Valborg, Kjell, Benny og Egon
4. 1969
5. Skarpsno, Stenndal og Bygdey Allé
6. Pamplona
7. Ernest Hemingway
8. Virginia Woolf
9. National Aeronautics and Space Administration
10. Final Fantasy